

Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2020 și semestrul I, 2021 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

Întru executarea prevederilor art. 76 alin. (1) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, art.21 al Legii nr.121/2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice, Ministerul Finanțelor efectuează monitoringul financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în vederea obținerii unei imagini pertinente cu privire la situația economico-financiară a entităților cu capital de stat. Potrivit Regulamentului privind monitoringul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat/ municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, expus în redacție nouă prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2018, monitoringul financiar este procesul de selectare, prelucrare și analiză a indicatorilor activității economico-financiare a entităților, în scopul evaluării și analizei riscurilor bugetar-fiscale aferente.

Este de remarcat că pe parcursul anului au fost aprobate o serie de Hotărâri de Guvern cu privire la reorganizarea întreprinderilor de stat/ societăților comerciale în alte forme juridice de organizare. Dat fiind faptul, că la situația din 31 decembrie 2020, nu toate din entități au finisat procedura de reorganizare, acestea au fost supuse monitorizării financiare pentru perioada de referință, întrucât au prezentat situațiile financiare/ rapoartele statistice în modul stabilit în calitate de întreprinderi de stat/ societăți comerciale, nefiind excluse din Registrul patrimoniului public.

I.I Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2020 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (adițional la informația prezentată în Nota privind riscurile bugetar-fiscale)

La situația din 1 ianuarie 2021, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice sunt incluse:

- 184 întreprinderi de stat, cu capital social în mărime de 5572,6 mil. lei;
- 80 societăți comerciale cu capital de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 5432,6 mil. lei, din care proprietatea statului – 4288,8 mil. lei (78,9%). Din numărul total al societăților comerciale, 60 societăți dețin capital integral sau majoritar de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 3910,6 mil. lei, din care proprietatea statului – 3775,5 mil. lei (96,5%).

Tabelul 1.

Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat conform Registrului patrimoniului public, la 01.01.2021

	La situația din 01.01.2020			La situația din 01.01.2021		
	Întreprinderi de stat	Societăți pe acțiuni		Întreprinderi de stat	Societăți pe acțiuni	
		Cu cota statului în capitalul social	din care: cu cota statului mai mare de 50%		Cu cota statului în capitalul social	din care: cu cota statului mai mare de 50%
Total conform Registrului patrimoniului public	207	81	61	184	80	60

<i>din care:</i>						
- pe teritoriul Ucrainei	4	-	-	3	-	-
- în procedura lichidării, reorganizării sau insolvenței	28	31	18	33	30	17
- nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la I.P. „ASP”	24	9	9	22	12	9
Incluse în Lista monitorizată de MF pentru 2020, din care:	151	-	34	126		34
- nu au prezentat situațiile financiare pentru anul 2020 la BNS	10	-		10		1
Total supuse monitoringului financiar pentru anul 2020	141	-	34	116	-	33

Potrivit datelor tabelului 1, la 1 ianuarie 2021, Lista întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizate de către Ministerul Finanțelor, include 116 întreprinderi de stat și 33 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, care desfășoară activitate și prezintă dări de seamă statistice în modul corespunzător.

În conformitate cu datele prezentate Biroului Național de Statistică, mărimea capitalului social al întreprinderilor de stat supuse monitorizării pentru rezultatele anului 2020, la situația din 01.01.2021 constituie 5164,9 mil. lei, iar al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat monitorizate – 3454,5 mil. lei, inclusiv cu cota statului în mărime de 3415,8 mil. lei.

Reducerea numărului entităților supuse monitoringului financiar comparativ cu anul 2019 se datorează reducerii numărului entităților cu capital de stat incluse în Registrul patrimoniului public, aceasta la rândul său fiind generată de finalizarea procedurii de lichidare, reorganizare a unor entități în anul 2020 sau comercializarea unor entități prin intermediul concursurilor comerciale, licitațiilor cu „strigare” sau Bursei de Valori.

Este de remarcat că în perioada de raportare au fost aprobate o serie de Hotărâri de Guvern cu privire la reorganizarea întreprinderilor de stat/ societăților comerciale în alte forme juridice de organizare. Dat fiind faptul că la situația din 31 decembrie 2020, nu toate din entități au finisat procedura de reorganizare, acestea au fost supuse monitorizării financiare pentru perioada de referință, întrucât au prezentat situațiile financiare/ rapoartele statistice în modul stabilit în calitate de întreprinderi de stat/ societăți comerciale, nefiind excluse din Registrul patrimoniului public.

1.1 Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2020 a întreprinderilor de stat

Analiza activelor. Potrivit datelor bilanțului generalizat, se atestă că la situația din 31.12.2020, valoarea totală a activelor întreprinderilor de stat monitorizate constituie 27360,7 mil. lei și, în perioada de gestiune, s-a majorat cu 4097,1 mil. lei. La baza acestei majorări a stat creșterea valorică atât a activelor imobilizate cu 3583,5 mil. lei, cât și a activelor circulante ale întreprinderilor cu 513,6 mil. lei. Efectuând o analiză detaliată a activelor întreprinderilor de stat, se constată că majorarea acestora a fost generată în special de majorarea semnificativă a valorii imobilizărilor corporale cu 3570,1 mil. lei, a numerarului și documentelor bănești - cu 709,2 mil.

lei, a creanțelor pe termen lung și altor active imobilizate - cu 20,6 mil. lei și a valorii investițiilor financiare curente cu 6,4 mil. lei.

Tabelul 2

Analiza structurii activelor (patrimoniului) întreprinderilor de stat, în dinamică

Grupe de active	01.01.2020		31.12.2020		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p.p.
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Imobilizări necorporale	45,9	0,2	39,7	0,2	-6,2	-
2. Imobilizări corporale	17997,5	77,3	21567,6	78,8	+3570,1	+1,5
3. Investiții financiare pe termen lung	202,9	0,9	201,9	0,7	-1,0	-0,2
4. Creanțe pe termen lung și alte active imobilizate	815,3	3,5	835,9	3,1	+20,6	-0,4
Total active imobilizate	19 061,6	81,90	22 645,1	82,8	+3 583,5	+0,9
1. Stocuri	1223,0	5,3	1101,2	4,0	-121,8	-1,3
2. Creanțe curente și alte active circulante	1356,9	5,8	1276,7	4,7	-80,2	-1,1
3. Investiții financiare curente	156,3	0,7	162,7	0,6	+6,4	-0,1
4. Numerar și documente bănești	1465,8	6,3	2175,0	7,9	+709,2	+1,6
Total active circulante	4202,0	18,1	4715,6	17,2	+513,6	-0,9
Total active	23263,6	100,0	27360,7	100,0	+4097,1	x

Totodată, în componența activelor întreprinderilor de stat au fost înregistrate și diminuări ale unor grupe de active, din care se evidențiază diminuarea valorii a stocurilor cu 121,8 mil. lei, a creanțelor curente și altor active circulante - cu 80,2 mil. lei, a imobilizărilor necorporale cu 6,2 mil. lei și a investițiilor financiare pe termen lung - cu 1,0 mil. lei.

În partea ce vizează *structura activelor* întreprinderilor de stat, se atestă că acestea sunt formate în proporție de 82,8% din active imobilizate (sau 22645,1 mil. lei) și în proporție de 17,2% din active circulante (sau 4715,6 mil. lei). În particular, în totalul activelor, ponderi semnificative au revenit imobilizărilor corporale - 78,8% (sau 21567,6 mil. lei) și numerarului și documente bănești - 7,9% (2175,0 mil. lei), urmate de ponderea creanțelor curente și altor active circulante - 4,7% (1276,7 mil. lei), stocurilor de 4,0% (sau 1101,2 mil. lei) și creanțelor pe termen lung și altor active imobilizate -3,1% (sau 835,9 mil. lei).

Celelalte elemente de activ dețin ponderi minoritare în structura activelor întreprinderilor, de exemplu: cele mai mici ponderi s-au înregistrat la imobilizări necorporale – 0,2% (sau 39,7 mil. lei), investiții financiare curente– 0,6% (sau 162,7 mil. lei) și investiții financiare pe termen lung – 0,7% (sau 201,9 mil. lei) etc.

În același timp, se menționează că la finele anului 2020, cele mai semnificative majorări și diminuări ale activelor totale, față de începutul anului 2020, s-au înregistrat la întreprinderile reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 3

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor totale ale întreprinderilor de stat

mil. lei

Nr. d/o	Majorări ale activelor comparativ cu 01.01.2020		Nr. d/o	Diminuări ale activelor comparativ cu 01.01.2020	
	Denumirea întreprinderii	Valoarea majorării		Denumirea întreprinderii	Valoarea diminuării
1.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	3557,2	1.	Î.S. „Poșta Moldovei”	72,0
2.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	552,2	2.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „Moldatsa”	70,0

Nr. d/o	Majorări ale activelor comparativ cu 01.01.2020		Nr. d/o	Diminuări ale activelor comparativ cu 01.01.2020	
	Denumirea întreprinderii	Valoarea majorării		Denumirea întreprinderii	Valoarea diminuării
3.	Î.S. „Moldelectrica”	129,7	3.	Î.S. „Sistemul de gospodărire a apelor „Nistru – Centru”	19,9
4.	Î.S. Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert”	55,4	4.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	17,7
5.	Î.S. „Servicii Pază”	10,1	5.	Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Hîncești”	13,0
6.	Î.S. Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”	8,0	6.	Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Drochia”	8,9
7.	Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”	7,7	7.	Î.S. „Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici”	8,4
8.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	5,7	8.	Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	6,8
9.	Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”	4,8	9.	Î.S. Uzina Experimentală „ASELTEH”	6,6
10.	Î.S. specializată de executarea lucrărilor de explozie „INMEX”	4,6	10.	Î.S. „Pensiunea din Holercani”	4,7

Este de remarcat că, în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.626/2020 și nr. 816/2020 cu privire la transmiterea și schimbarea categoriei de destinație, au fost aprobate decizii de transmitere în gestiunea Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” a unor terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale, în scopul reabilitării drumului național R16 Bălți-Fălești-Sculeni, precum și în scopul reabilitării drumului național M3 Chișinău–Comrat–Giurgiulești–frontiera cu România (segmentul de ocolire a municipiului Comrat, UTA Găgăuzia).

În contextul celor analizate, se menționează că în anul 2020 întreprinderile de stat înregistrează, *per ansamblu*, o rentabilitate a activelor (rentabilitate economică) de (1,22%), ceea ce înseamnă că întreprinderile de stat în anul 2020 au generat per general pierderi nete de 1,22 bani la fiecare leu active (*raportul dintre profitul pînă la impozitare/ valoarea medie a activelor*).

Analiza capitalului propriu. Capitalul propriu (*patrimoniul net*) al întreprinderilor de stat, înregistrat la finele anului 2020, a constituit per total 17777,3 mil. lei, valoarea acestuia majorîndu-se cu 2368,4 mil. lei față de situația de la începutul anului analizat.

Majorarea capitalului propriu a fost condiționată preponderent de majorarea rezervelor față de 01.01.2020 cu 901,5 mil. lei (în special la Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” cu 2322,4 mil. lei, la Î.S. „Calea Ferată din Moldova” cu 130,7 mil. lei, la Î.S. „Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stîncă” cu 37,6 mil. lei și la Î.S. Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert” cu 26,2 mil. lei (de către întreprindere au fost preluate bunurile S.A. „Circul din Chișinău” după reorganizarea societății).

Tabelul 4

Analiza structurii și evoluției pasivelor întreprinderilor de stat						
Grupe de pasive	01.01.2020		31.12.2020		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	p.p.
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Capital social și neînregistrat	5203,7	22,40	5570,1	20,35	+366,4	-2,05
2. Prime de capital	1,5	0,010	1,5	0,01	-	-
2. Rezerve	7537,5	32,40	8439,0	30,84	+901,5	-1,56

Grupe de pasive	01.01.2020		31.12.2020		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	p.p.
4. Profit (pierdere)	(476,1)	(2,050)	(894,2)	(3,30)	+(-418,1)	-1,25
5. Rezerve din reevaluare	1080,0	4,640	1123,9	4,10	+43,9	-0,54
6. Alte elemente de capital propriu	2062,3	8,800	3537,0	12,90	+1474,7	+4,10
Total capital propriu	15408,9	66,2	17777,3	64,90	+2368,4	-1,3
Datorii pe termen lung	5606,0	24,1	6779,0	24,8	+1173,0	+0,7
Datorii curente	2230,7	9,6	2789,3	10,2	+558,6	+0,6
Total datorii	7836,7	33,7	9568,3	35,0	+1731,6	+1,3
Provizioane	18,0	0,1	15,1	0,1	-2,9	-
Total pasive	23263,6	100	27360,7	100	+4097,1	x

* - includ și datorii al căror termen de achitare nu a parvenit

E de menționat că capitalul social și neînregistrat față de 01.01.2020 s-a majorat cu 366,4 mil. lei, ce asemenea pozitiv a influențat asupra majorării capitalului propriu.

Totodată, pierderile¹ întreprinderilor de stat în anul 2020 au constituit per total 894,2 mil. lei, majorându-se față de 01.01.2020 cu 418,1 mil. lei, contribuind la diminuarea capitalului propriu cu aceeași mărime. De asemenea, se menționează că 73 întreprinderi de stat din 123 întreprinderi monitorizate sau 59,3% înregistrează pierderi, care în mare parte nu s-au diminuat față de 01.01.2020.

E de remarcat că, la finele anului 2020, conform situațiilor financiare prezentate Biroului Național de Statistică, capitalul social și neînregistrat al întreprinderilor de stat monitorizate a constituit 5570,1 mil. lei majorându-se cu 366,4 mil. lei, iar valoarea altor elemente de capital propriu – 3537,0 mil. lei, majorându-se față de începutul perioadei de gestiune cu 1474,7 mil. lei. De asemenea, pe parcursul anului 2020, mărimea primelor de capital a rămas în aceeași mărime de 1,5 mil. lei.

De asemenea, se evidențiază că, aproximativ 47,5% din valoarea capitalului propriu al întreprinderilor de stat monitorizate sunt reprezentate de rezerve, care includ capitalul de rezervă, rezervele statutare și alte rezerve. La 31.12.2020, valoarea rezervelor a constituit 8439,0 mil. lei care s-a majorat pe parcursul anului 2020 cu 901,5 mil. lei. *Cele mai mari rezerve* se înregistrează la: Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” – 6960,9 mil. lei, Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” – 434,9 mil. lei, Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” - 97,2 mil. lei, Î.S. „Moldelectrica” – 414,7 mil. lei, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - 59,8 mil. lei, Î.S. „Poșta Moldovei” - 48,7 mil. lei, Î.S. „Radiocomunicații” - 42,7 mil. lei și Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici” - 42,0 mil. lei etc.

Prin urmare, se remarcă că capitalul de rezervă poate fi folosit pentru acoperirea pierderilor întreprinderii și/sau la majorarea capitalului ei social. Totodată, pct.18 din Standardul Național de Contabilitate „Capital propriu și datorii” aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 118/2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate prevede faptul că rezervele se utilizează în baza deciziei organului de conducere împuternicit al entității. Astfel, se consideră oportună examinarea de către organele de conducere ale întreprinderilor de stat (fondator/consiliu de administrație/administrator) a *posibilităților de utilizare a unei cote din rezervele acumulate*

¹ Indicatorul respectiv se reflectă în bilanțul prescurtat pe rd.150 și reflectă suma corecțiilor rezultatelor anilor precedenți depistate în perioada de gestiune, a profitului (pierderii) anilor precedenți și a perioadei de gestiune curente și profitului utilizat al perioadei de gestiune.

pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, și după caz pentru majorarea capitalului social al întreprinderii, prin aprobarea deciziilor corespunzătoare în acest sens.

Suplimentar, se remarcă că la finele anului 2020, comparativ cu începutul acestuia, a avut loc o majorare a capitalului propriu la 41 întreprinderi de stat sau la circa 33,3% din numărul întreprinderilor supuse analizei (majorare cauzată în special de înregistrarea majorării rezervelor și/sau altor elemente de capital propriu, precum și ca rezultat al modificării legislației contabile). Totodată, la 81 întreprinderi de stat sau 65,9% din numărul total al întreprinderilor de stat au fost înregistrate diminuări ale capitalului propriu, iar și la Î.S. „Direcția Specializată Montare și Exploatare a Mijloacelor Tehnice de Reglementare a Circulației Auto a Poliției Rutiere” nu a fost înregistrată diminuarea capitalului propriu.

Concomitent, *diminuarea capitalului propriu* se atestă la toate întreprinderile de stat administrate de Cancelariei de Stat (3 întreprinderi de stat), la 80,0% din întreprinderile administrate de Agenția „Moldsilva” (la 20 din 25 întreprinderi de stat), la 100% din întreprinderile administrate de Ministerul Apărării (la 2 întreprinderi de stat), la 64,9% din întreprinderile administrate de Agenția Proprietății Publice (la 50 din 77 întreprinderi de stat, preponderent cele din domeniul apelor).

Cele mai mari diminuări ale capitalului propriu, condiționate de diminuarea rezervelor, altor elemente de capital propriu, pierderilor și etc. s-au înregistrat la:

- Î.S. Moldelectrica” - 13,6 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” - cu 53,0 mil. lei;
- Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” - 38,1 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - cu 20,7 mil. lei;
- Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Drochia” - 8,9 mil. lei;
- Î.S. Uzina experimentală „ASELTEH” - 6,7 mil. lei;
- I.S. „Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici” - 6,4 mil. lei;
- I.S. „Moldaeroservice” - 4,7 mil. lei;
- Î.S. pentru cercetarea în selecție și hibridarea suinelor „Moldsuinhibrid” - cu 4,1 mil. lei;
- Institutul Național de Cercetări și Proiectări „Urbanproiect” - 4,0 mil. lei;
- Î.S. „Pensiunea din Holercani” - 3,8 mil. lei;
- Sanatoriul preventoriu de baza „Constructorul” - cu 3,5 mil. lei;
- Î.S. „Moldtranselectro” - cu 3,0 mil. lei.

Depășirea capitalului social și neînregistrat față de capitalul propriu la 31.12.2020 se înregistrează la 44 întreprinderi de stat sau 35,8% din numărul întreprinderilor monitorizate, din care 35 întreprinderi de stat au înregistrat *depășirea capitalului social și neînregistrat față de capitalul propriu* atât la 01.01.2020, cât și la 31.12.2020. Din cele 44 întreprinderi de stat (care înregistrează *depășirea capitalului social și neînregistrat față de capitalul propriu*), 13 întreprinderi înregistrează o *valoare negativă a capitalului propriu reieșind din faptul că au fost înregistrate pierderi semnificative*, din care se evidențiază:

- Î.S. „Moldtranselectro” – 70,0 mil. lei (mai mult de 5 ani);

- Î.S. Stațiunea Tehnologică pentru Irigare „Drochia” – 1,5 mil. lei (mai mult de 4 ani);
- Î.S. pentru cercetarea în selecție și hibridarea suinelor „Moldsuinhibrid” - 0,9 mil. lei;
- Î.S. Stațiunea Tehnologică pentru Irigare „Ungheni” - 0,4 mil. lei (mai mult de 4 ani);
- Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Petricani” - 2,5 mil. lei (4 perioade consecutive);
- Î.S. Sistemul de Gospodărire a Apelor „Nistru-Centru” - 0,8 mil. lei (4 perioade consecutive);
- Î.S. „Brănești” - 2,6 mil. lei (4 perioade consecutive);
- Î.S. Stațiunea Didactico-Experimentală „Petricani” - 2,5 mil. lei (mai mult de 5 ani);
- Î.S. DIP „Casa de comerț” - 1,1 mil. lei (mai mult de 5 ani).

Totodată, 8 din 13 întreprinderi de stat cu capital propriu negativ înregistrează această situație atât la 01.01.2020, cât și la 31.12.2020. Este de remarcat că, potrivit art. 5 alin. (5) din Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, dacă, la expirarea a 3 ani consecutivi de administrare, valoarea activelor nete (capitalului propriu) ale întreprinderii de stat va fi mai mică decât mărimea capitalului social, fondatorul va adopta una dintre următoarele hotărâri: a) de reducere a capitalului social, respectând prevederile art.4 alin.(1) din legea prenotată; b) de transmitere a unor bunuri sau mijloace bănești în calitate de aport la capitalul social; c) de dizolvare a întreprinderii de stat, dacă activele nete sînt sub limita prevăzută la art.4 alin.(1) din lege.

De asemenea, se menționează că *rentabilitatea capitalului propriu* (financiară) la întreprinderile de stat, în anul 2020, a constituit *per ansamblu* (1,95)% (raportul dintre profitul net/pierdere netă și valoarea medie a capitalului propriu), ceea ce semnifică faptul că la 1 leu capital propriu, în anul 2020, s-au generat 1,95 bani pierderi nete.

Analiza indicatorilor de rezultat. Potrivit situației de profit și pierdere, se atestă că în anul 2020 întreprinderile de stat au înregistrat un profit brut în mărime de 604,4 mil. lei și este cu 348,4 mil. lei mai mic comparativ cu anul 2019, din cauza diminuării veniturilor din vânzări (cu 759,0 mil. lei) superior micșorării costului vânzărilor (cu 410,6 mil. lei).

Tabelul 5

Analiza indicatorilor de rezultat a întreprinderilor de stat

Nr. d/o	Indicatori	2019, mil. lei	2020, mil. lei	Devierea, +/- mil. lei
1.	Venituri din vânzări	3924,4	3165,4	-759,0
2.	Costul vânzărilor	2971,6	2561,0	-410,6
3.	Pofitul brut	952,8	604,4	-348,4
4.	Alte venituri din activitatea operațională	144,3	994,4	+850,1
5.	Cheltuieli de distribuire	65,7	41,7	-24,0
6.	Cheltuieli administrative	657,2	660,2	+3,0
7.	Alte cheltuieli din activitatea operațională	265,1	1122,9	+857,8
8.	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	109,1	-226,0	-335,1
9.	Rezultatul: profit (pierdere) financiară	18,4	-76,7	-95,1
10.	Rezultatul din operațiuni cu active imobilizate si exceptionale: profit (pierdere)	8,3	-5,0	-13,3
11.	Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	26,7	-81,7	-108,4
12.	Profit (pierdere) pînă la impozitare	135,8	-307,7	-443,5

Nr. d/o	Indicatori	2019, mil. lei	2020, mil. lei	Devierea, +/- mil. lei
13.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	69,2	15,2	-54,0
14.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	66,6	-322,9	-389,5

Veniturile din vânzări înregistrate de toate întreprinderile de stat în anul 2020 au constituit 3165,4 mil. lei. În anul de raportare, 85 întreprinderi de stat (sau 69,1%) au înregistrat o *micșorare* cu 818,4 mil. lei a *veniturilor din vânzări*, din care cele mai mari micșorări se înregistrează la:

- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – cu 368,5 mil. lei;
- Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” – 116,3 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” – cu 111,8 mil. lei;
- Î.S. „Institutul de Tehnica Agricolă „Mecagro” – 33,5 mil. lei;
- Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici” – 28,0 mil. lei;
- Î.S. „Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert” – cu 12,4 mil. lei;
- Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” – cu 12,0 mil. lei;
- Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” - 11,0 mil. lei;
- Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională” – 9,7 mil. lei;
- Î.S. „Moldaeroservice” - 7,0 mil. lei;
- Î.S. Sanatoriul preventiv de bază „Constructorul” – cu 6,3 mil. lei;
- Î.S. „Hotelul Zarea” cu 5,8 mil. lei;
- Î.S. specializată de executarea lucrărilor de explozie „INMEX” - 5,7 mil. lei;
- Î.S. „ Moldelectrica” – cu 5,4 mil. lei;
- Î.S. întreprinderea pentru Silvicultură „Orhei” – 5,4 mil. lei;
- Î.S. „Palatul Republicii” – cu 5,0 mil. lei

Este de remarcat că micșorarea veniturilor din vânzări atrage după sine o micșorare a taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă *un risc fiscal pentru bugetul public național*.

De altfel, *cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări* în anul 2020, se înregistrează la:

- Î.S. „Servicii Pază” – 16,5 mil. lei;
- I.S. Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” – cu 10,0 mil. lei;
- Î.S. Întreprinderea Editorială Poligrafică „Știința” – cu 7,2 mil. lei;
- Î.S. „Fabrica de sticlă din Chișinău” – cu 4,7 mil. lei;
- Î.S. „Detașamentul de Pază Paramilitară” – 4,4 mil. lei
- Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” - cu 4,3 mil. lei;
- Î.S. „ Direcția pentru Exploatarea Imobilului” – 2,2 mil. lei;
- Î.S. „Editura Didactică de Stat „Lumina” – 2,1 mil. lei etc.

Totodată, din 123 întreprinderi de stat supuse analizei, 12 întreprinderi de stat nu înregistrează în anul 2020 venituri din vânzări, dintre care 8 întreprinderi nu înregistrează venituri din vânzări nici în anul 2019, nici în anul 2020.

În partea ce vizează *cheltuielile din activitatea operațională* suportate de către întreprinderile de stat în anul 2020, se atestă că valoarea acestora a constituit per total 1824,8 mil. lei sau cu 836,8 mil. lei mai mult comparativ cu perioada anului 2019, majorare condiționată de majorarea altor cheltuieli din activitatea operațională cu 857,8 mil. lei față de anul 2019.

Majoritatea cheltuielilor este reprezentată de alte cheltuieli din activitatea operațională care au constituit 61,5% (sau 1122,9 mil. lei). De asemenea, ponderea cheltuielilor administrative este de 36,2% (sau 660,2 mil. lei). Cheltuielile de distribuire au înregistrat ponderea minoritară în total cheltuieli din activitatea operațională – 2,3% (sau 41,7 mil. lei), care s-au micșorat cu 24,0 mil. lei comparativ cu perioada anului precedent.

Respectiv, în anul 2020, întreprinderile de stat au înregistrat, per ansamblu, *pierderi din activitatea operațională* în valoare de 226,0 mil. lei, în timp ce în anul 2019 a fost obținut profit în mărime de 109,1 mil. lei. În particular, se remarcă că *71 întreprinderi de stat sau 57,7% din 123 întreprinderi* supuse monitorizării, *înregistrează în anul 2020 pierderi din activitatea operațională (363,3 mil. lei)*. Astfel, se atestă că 100% (sau 3 întreprinderi) din întreprinderile administrate de Cancelaria de Stat înregistrează pierderi din activitatea operațională, urmate de 85,7% (12 întreprinderi de stat din 14 întreprinderi) din domeniul irigației și gospodăririi apelor, și 60,0% (sau 3 întreprinderi din 5 întreprinderi) administrate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și 52,0% (sau 13 întreprinderi din 25) administrate de Agenția „Moldsilva”. De asemenea, se atenționează că activitatea acestor întreprinderi este nerentabilă din punct de vedere economic.

Ca volum, *cele mai considerabile pierderi din activitatea operațională* au fost înregistrate de:

- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 153,4 mil. lei;
- Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” – 73,0 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” – 35,9 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” – 19,2 mil. lei;
- Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici” – 6,3 mil. lei;
- Î.S. „Direcția Nodului Hidroenergetic Costești-Stînca” – cu 6,2 mil. lei etc.

Totodată, în anul 2020, întreprinderile de stat au generat per total *pierderi din alte activități* în cuantum de 81,7 mil. lei, pe când în anul precedent a fost înregistrat profit în mărime de 26,7 mil. lei.

În rezultatul activității economico-financiare, în ansamblu, întreprinderile de stat au generat *pierderi nete* al perioadei de gestiune în mărime de 322,9 mil. lei, în timp ce în anul 2019 a fost înregistrat profit net în mărime de 66,6 mil. lei. Factorul care a stat la baza micșorării rezultatului financiar net al perioadei de gestiune înregistrat de întreprinderile de stat a fost diminuarea rezultatului din activitatea operațională și din alte activități, precum și majorarea altor cheltuieli din activitatea operațională.

Este de remarcat faptul că, în comparație cu anul 2019, se atestă o înrăutățire a indicatorilor de rezultat a întreprinderilor de stat, micșorându-se procentul întreprinderilor de stat ce au activat

cu profit (de la 61,0% la 43,9%) și majorându-se ponderea întreprinderilor ce au activat cu pierderi nete (de la 38,2% la 54,5%).

Tabelul 6

Situația financiară a întreprinderilor de stat în anii 2019-2020

Anul	Numărul entităților economice supuse analizei	Au activat cu pierderi			Au activat cu profit			Rezultat financiar nul	
		numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %
A	1	2	3=2/1	4	5	6=5/1	7	8	9=8/1
2019	123	47	38,2	87,8	75	61,0	154,4	1	0,8
2020	123	67	54,5	418,7	54	43,9	95,8	2	1,6

În perioada de gestiune, din numărul total al întreprinderilor care au înregistrat profit, 16 întreprinderi de stat sau 29,6% au obținut *profit net mai mare de 1 milion lei*. Cele mai mari profituri fiind înregistrate de către:

- Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” - 24,5 mil. lei;
- Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” - 23,1 mil. lei;
- Î.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” - cu 9,2 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” - 4,2 mil. lei;
- Î.S. „Radiocomunicații” - 4,6 mil. lei;
- Î.S. „Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de uz Fitosanitar și a Fertilizanților” - 3,6 mil. lei.

Rentabilitatea veniturilor din vânzări (profit net/venituri din vânzări) a întreprinderilor de stat care au înregistrat în anul 2020 profit net (54 întreprinderi) constituie 7,8%, aceasta comunicând despre faptul că în perioada analizată, întreprinderile respective au obținut, per total, 7,8 bani profit net la 1 leu venituri din vânzări.

Din 54 întreprinderi de stat cu profit net, la 30 întreprinderi se observă o *diminuare* cu circa 26,9 mil. lei a profitului net comparativ cu anul 2019, cele mai semnificative micșorări fiind înregistrate la:

- Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” - 11,0 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” - 5,6 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Nisporeni - Silva” - 1,9 mil. lei;
- Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” - 1,4 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Centru” din Ungheni – 0,9 mil. lei.

Concomitent, este de remarcat că din numărul total al întreprinderilor de stat ce au obținut pierderi nete (67 întreprinderi), 32 întreprinderi sau 47,8% din numărul total al întreprinderilor cu pierderi au înregistrat *pierderi nete mai mari de 1 milion lei (întrucât a avut loc depășirea considerabilă a cheltuielilor comparativ cu veniturile înregistrate în anul 2020)*, cele mai mari pierderi fiind obținute de:

- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 215,9 mil. lei;

- Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” – 60,1 mil. lei;

- Î.S. „Poșta Moldovei” – 35,3 mil. lei;

- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” – 20,7 mil. lei;

- Î.S. „Moldelectrica” - 7,6 mil. lei;

- Î.S. „ Uzina experimentală „ASELTEH” – 6,7 mil. lei.

La fel, s-a constatat că 26 întreprinderi de stat, care în anul 2019 au înregistrat profit net în mărime totală de 59,1 mil. lei, în anul 2020 au generat pierderi nete în mărime de 122,5 mil. lei, cele mai mari decalaje fiind reflectate în tabelul 7.

Tabelul 7

Întreprinderile de stat cu cel mai mare decalaj între profitul net înregistrat în anul 2019 și pierdere netă aferentă anului 2020

mil. lei

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Profit net, anul 2019	Pierdere netă, anul 2020	Diferența
1.	Î.S. „Poșta Moldovei”	37,6	35,3	-72,9
2.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”	9,7	60,1	-69,8
	Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici”	4,2	4,8	-9,0
3.	Î.S. „Moldaeroservice”	0,3	4,5	-4,8
4.	Î.S. Sanatoriul preventoriu de baza „Constructorul”	0,2	3,4	-3,6
5.	Î.S. pentru Silvicultură „Chișinău”	1,3	1,7	-3,0
6.	Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”	0,2	2,3	-2,5
7.	Î.S. pentru Silvicultură „Bălți”	0,7	1,1	-1,8
8.	Î.S. pentru Silvicultură „Tighina”	0,8	0,6	-1,4

Raportul dintre pierdere netă a întreprinderilor de stat, care în anul 2020 generează pierderi nete și veniturile din vânzări obținute de acestea constituie aproximativ 21,6%, ceea ce semnifică faptul că, întreprinderile respective înregistrează per total în anul de raportare 21,6 bani pierderi nete la 1 leu venituri din vânzări.

Analiza creanțelor și datoriilor. Întreprinderile de stat la finele anului 2020 au înregistrat *creanțe și alte active totale* în valoare de 2112,6 mil. lei, acestea fiind cu 59,6 mil. lei mai mici comparativ cu valoarea înregistrată la începutul anului analizat. La 31.12.2020, majoritatea creanțelor și altor active ale întreprinderilor de stat sunt constituite din creanțe curente și alte active circulante, acestea reprezentând 1276,7 mil. lei (sau 60,4%). Creanțele pe termen lung și alte active imobilizate au înregistrat 835,9 mil. lei (sau 39,6%).

După cum se observă din figura 2.8, majorarea creanțelor și altor active întreprinderilor a fost generată de majorarea creanțelor pe termen lung și altor active imobilizate cu 20,6 mil. lei. Totodată, creanțele curente și alte active circulante s-au micșorat cu 80,2 mil. lei față de începutul anului 2020.

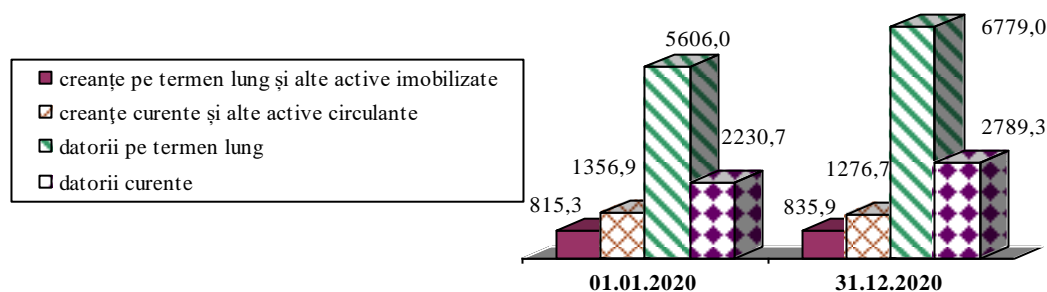

Figura 1. Evoluția creanțelor și altor active(imobilizate/circulante) și datoriilor întreprinderilor de stat în perioada anului 2020, mil. lei

În partea ce ține de *datoriile întreprinderilor de stat*, se menționează că la situația din 31.12.2020, valoarea acestora s-a majorat cu 1731,6 mil. lei. Astfel, datoriile întreprinderilor de stat, în sumă totală de 9568,3 mil. lei la finele anului 2020, au fost constituite din datorii pe termen lung în proporție de 70,8% sau 6779,0 mil. lei și din datorii curente – 29,2% sau 2789,3 mil. lei.

În anul 2020, atât datoriile pe termen lung cât și datoriile pe termen scurt au înregistrat o majorare valorică în raport cu începutul anului 2020 cu 1173,0 mil. lei și cu 558,6 mil. lei respectiv.

De remarcat, de asemenea, că o parte semnificativă din datorii pe termen lung revine terenurilor întreprinderilor de stat, primite în gestiune economică și care, conform Standardelor Naționale de Contabilitate și Planului general de conturi contabile, se înregistrează la compartimentul „datorii pe termen lung”.

În rezultatul analizei situațiilor financiare, s-a constatat că la situația din 31.12.2020, la 38 întreprinderi de stat sau 30,9% din totalul întreprinderilor monitorizate *datoriile curente depășesc activele circulante*, fapt care poate genera dificultăți în activitatea agenților economici, dacă această situație rămâne neschimbată, or în acest caz urmează a fi întreprinse măsuri ținute spre diminuarea datoriilor curente, inclusiv prin reeșalonare, precum și măsuri orientate spre impulsivarea activității întreprinderilor, încheiere de noi contracte, atragere de noi clienți, ceea ce va aduce plus valoare activității întreprinderilor de stat.

Suplimentar, se enunță că cele mai mari majorări și diminuări ale datoriilor (curente și pe termen lung) sunt reflectate în următorul tabel.

Tabelul 8
Cele mai considerabile majorări și diminuări ale datoriilor întreprinderilor de stat în anul 2020
mil. lei

Nr. d/o	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2020		Nr. d/o	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2020	
	Denumirea întreprinderii	Valoarea majorării		Denumirea întreprinderii	Valoarea diminuării
1.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	1234,8	1.	Î.S. „Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stînca”	40,8
2.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	421,5	2.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”	30,1
3.	Î.S. „Moldelectrica”	143,3	3.	Î.S. „Sistemul de Gospodărire a Apelor „Nistru-Centru”	19,7
4.	Î.S. Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert”	29,2	4.	Î.S. „Poșta Moldovei”	19,0

Nr. d/o	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2020		Nr. d/o	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2020	
	Denumirea întreprinderii	Valoarea majorării		Denumirea întreprinderii	Valoarea diminuării
5.	Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”	8,3	5.	Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Hîncești”	10,7
6.	Î.S. pentru cercetarea în selecție și hibridarea suinelor „Moldsuinhibrid”	4,6	6.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	10,1
7.	Î.S. specializată de executarea lucrărilor de explozie „INMEX”	4,1	7.	Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Vulcănești”	8,8
8.	Î.S. „Moldaeroservice”	3,8	8.	Î.S. Institutul de Tehnica Agricolă „Mecagro”	7,5
9.	Î.S. pentru Silvicultură „Hîncești – Silva”	3,7	9.	Î.S. „Servicii Pază”	3,5
10.	Î.S. „Silvo-Cinegetica Cimișlia”	3,3	10.	Î.S. „Direcția bazinieră de gospodărire a apelor”	2,4

În partea ce ține de mărimea *provizioanelor ale întreprinderilor de stat*, se menționează că la situația din 31.12.2020, valoarea acestora s-a micșorat în raport cu începutul anului 2020 cu 2,7 mil. lei. Astfel, mărimea *provizioanelor ale întreprinderilor de stat* la finele anului 2020 a constituit 15,2 mil. lei.

În rezultatul analizei provizioanelor, s-a constatat că la situația din 31.12.2020, numai la 17 întreprinderi de stat sau 13,8% din totalul întreprinderilor monitorizate sunt constituite provizioane. Astfel, se menționează că provizioane se constituie pentru datoriile entității față de personal privind concediile de odihnă, pensiile, recompensele pentru rezultatele activității anuale și alte plăți rezultate din contractele colective și individuale de muncă; pentru garanții acordate cumpărătorilor/clientilor, care se constituie pentru acoperirea cheltuielilor de reparații și deservirii în cursul perioadei de garanție a bunurilor vândute, pentru returnările și reducerile de preț la bunurile vândute și pentru alte garanții care rezultă din contractele încheiate cu cumpărătorii/clientii; pentru impozite care se constituie pentru diferențele de impozite rezultate din controalele inițiate și nefinisate; impozite pentru care entitatea are deschise procese în instanțele judecătorești, precum și în alte situații care pot genera datorii aferente impozitelor și taxelor, inclusiv majorări de întârziere (penalități) și amenzi și etc., ceea ce va aduce plus valoare activității întreprinderilor de stat.

I.II. Rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2020 a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

Analiza activelor. Efectuînd monitoringul financiar al activității economico-financiare a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (în continuare – societăți comerciale), s-a constatat că potrivit bilanțului generalizat, *valoarea totală a activelor* societăților comerciale este de 18669,6 mil. lei, care s-a micșorat în perioada de gestiune cu 610,8 mil. lei, din cauza reducerii valorice a activelor imobilizate ale societăților cu 445,5 mil. lei, precum și a activelor circulante cu 165,3 mil. lei. Este de remarcat că diminuarea activelor societăților comerciale se datorează preponderent reducerii considerabile a activelor S.A. „RED Nord” în anul 2020, micșorîndu-se cu 298,5 mil. lei, comparativ cu situația din 01.01.2020, precum și

reducerii activelor S.A. „Termoelectrica” cu 289,0 mil. lei și S.A. „Moldtelecom” cu 145,5 mil. lei.

Micșorarea activelor imobilizate ale societăților comerciale a fost generată în special de reducerea semnificativă a imobilizărilor corporale cu 247,8 mil. lei, a creanțelor pe termen lung și altor active imobilizate cu 124,7 mil. lei, precum și a imobilizărilor necorporale cu 70,6 mil. lei. Totodată, mărimea investițiilor financiare pe termen lung a înregistrat o reducere neesențială pe parcursul perioadei analizate.

Tabelul 9

Analiza structurii activelor (patrimoniului) societăților comerciale, în dinamică

Grupe de active	01.01.2020		31.12.2020		Abaterea, (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p.p.
<i>A</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5=3-1</i>	<i>6=4-2</i>
1. Imobilizări necorporale	494,2	2,6	423,6	2,3	-70,6	-0,3
2. Imobilizări corporale	13868,8	71,9	13621,0	73,0	-247,8	+1,1
3. Investiții financiare pe termen lung	37,4	0,2	35,0	0,2	-2,4	-
4. Creanțe pe termen lung și alte active imobilizate	674,4	3,5	549,7	2,9	-124,7	-0,6
Total active imobilizate	15074,8	78,2	14629,3	78,4	-445,5	+0,2
1. Stocuri	942,5	4,8	1065,6	5,7	+123,1	+0,9
2. Creanțe curente și alte active circulante	2889,2	15,0	2480,1	13,3	-409,1	-1,7
3. Investiții financiare curente	9,0	0,1	32,0	0,2	+23,0	+0,1
4. Numerar și alte documente bănești	364,9	1,9	462,6	2,4	+97,7	+0,5
Total active circulante	4205,6	21,8	4040,3	21,6	-165,3	-0,2
Total active	19280,4	100	18669,6	100	-610,8	X

De asemenea, se atestă că toate grupele de active circulante s-au majorat valoric comparativ cu începutul anului 2020, cu excepția creanțelor curente și altor active circulante care s-au redus cu 409,1 mil. lei.

Analizând *structura activelor* societăților comerciale, se atestă că majoritatea activelor societăților comerciale este reprezentată de activele imobilizate – 78,4% sau 14629,3 mil. lei, în timp ce activele circulante constituie 21,6% din quantumul total al activelor societăților comerciale sau 4040,3 mil. lei. În particular, activele societăților comerciale sunt constituite în mare parte din imobilizări corporale – 73,0% sau 13621,0 mil. lei și creanțe curente și alte active circulante – 13,3% sau 2480,1 mil. lei. Celelalte elemente de activ dețin ponderi minoritare în structura activelor societăților comerciale.

Totodată, se atestă că din numărul total al societăților comerciale monitorizate, 14 societăți comerciale înregistrează majorări ale activelor totale comparativ cu situația din 01.01.2020, 18 societăți comerciale înregistrează diminuări ale activelor totale, iar la o societate comercială mărimea activelor a rămas aceeași comparativ cu situația din 01.01.2020.

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor societăților comerciale sînt reflectate în tabelul de mai jos.

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor societăților comerciale

mil. lei

Nr. d/o	Majorări ale activelor comparativ cu 01.01.2020		Nr. d/o	Diminuări ale activelor comparativ cu 01.01.2020	
	Denumirea entității	Valoarea majorării		Denumirea entității	Valoarea diminuării
1.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	+78,6	1.	S.A. „RED Nord”	-298,5
2.	S.R.L. „Arena Națională”	+68,8	2.	S.A. „Termoelectrica”	-289,0
3.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	+13,8	3.	S.A. „Moldtelecom”	-145,5
4.	S.A. „Cartuș”	+12,8	4.	S.A. „CET-Nord”	-36,7
5.	S.A. „Drumuri Cahul”	+12,3	5.	S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”	- 26,2

În contextul celor analizate, se menționează că *rentabilitatea activelor (rentabilitatea economică)* înregistrată de către societăți în anul 2020 (*raportul dintre profitul până la impozitare/valoarea medie a activelor*) a constituit *per ansamblu* 1,44%, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu active s-au obținut de către societățile comerciale 1,44 bani profit până la impozitare.

Analiza capitalului propriu. Capitalul propriu (*patrimoniul net*) al societăților comerciale constituie 11832,4 mil. lei la situația din 31.12.2020, și s-a majorat cu 56,6 mil. lei față de începutul perioadei analizate, în rezultatul majorării rezervelor cu 251,2 mil. lei, a capitalului social și neînregistrat – cu 71,4 mil. lei.

Tabelul 11

Analiza structurii și evoluției pasivelor întreprinderilor de stat, în dinamică

Grupe de pasive	01.01.2020		31.12.2020		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	p.p.
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Capital social și neînregistrat	3774,6	19,6	3846,0	20,6	+71,4	+1,0
2. Prime de capital	8,4	0,04	8,4	0,04	-	-
3. Rezerve	2847,7	14,76	3098,9	16,6	+251,2	+1,84
4. Profit (pierdere)	3147,7	16,3	3112,5	16,7	-35,2	+0,4
5. Rezerve din reevaluare	1283,2	6,7	1282,6	6,86	-0,6	+0,16
6. Alte elemente de capital propriu	714,2	3,7	484,0	2,6	-230,2	-1,1
Total capital propriu	11775,8	61,1	11832,4	63,4	+56,6	+2,3
Datorii pe termen lung	4751,7	24,6	4299,5	23,0	-452,2	-1,6
Datorii curente	2655,4	13,8	2424,4	13,0	-231,0	-0,8
Total datorii	7407,1	38,4	6723,9	36,0	-683,2	-2,4
Provizioane	97,5	0,5	113,3	0,6	+15,8	+0,1
Total pasive	19280,4	100	18669,6	100	-610,8	x

* - includ și datorii al căror termen de achitare nu a parvenit

Este de remarcat că majorarea capitalului propriu² al societăților comerciale se datorează creșterii capitalului propriu S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” în anul 2020, mărimea căruia la situația din 31.12.2020 a constituit 112,1 mil. lei. De asemenea, se atestă o creștere a capitalului propriu S.A. „Moldtelecom” cu 70,3 mil. lei, și a capitalului propriu S.R.L. „Arena Națională” - cu 69,2 mil. lei.

² Majorarea valorii capitalului propriu a societăților comerciale menționate se datorează: 1) înregistrării profitului net de către S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” în anul 2020 în mărime de 152,4 mil. lei; 2) înregistrării profitului net de către S.A. „Moldtelecom” în anul 2020 în mărime de 86,0 mil. lei; 3) majorării capitalului social S.R.L. „Arena Națională” în anul 2020 cu 71,3 mil. lei în conformitate cu Legea bugetului de stat pentru anul 2020.

Astfel, cu excepția modificării valorii capitalului propriu a acestor societăți comerciale, se constată o micșorare netă a capitalului propriu a societăților comerciale față de 01.01.2020 ca rezultat al activității economico-financiare desfășurate în anul 2020, cu 235,3³ mil. lei.

La fel, este de remarcat că, la finele anului 2020, capitalul social și neînregistrat al societăților comerciale potrivit situațiilor financiare ale entităților, a constituit 3846,0 mil. lei, din care capitalul social reprezintă 3454,5 mil. lei (sau 89,8%) și este cu 71,3 mil. lei mai mare comparativ cu începutul anului 2020. Totodată, se atestă că, majorarea capitalului social per total societăți comerciale a fost condiționată de majorarea capitalului social în anul 2020 la S.R.L. „Arena Națională” cu 71,3 mil. lei. Suplimentar la cele expuse, se menționează că aproximativ 26,2% din valoarea capitalului propriu al societăților comerciale monitorizate sunt reprezentate de rezerve, care includ capitalul de rezervă, rezervele statutare și alte rezerve.

Valoarea rezervelor totale la situația din 31.12.2020 a constituit 3098,9 mil. lei și s-a majorat în perioada de gestiune cu 251,2 mil. lei. În acest context, se evidențiază că cele mai mari rezerve la situația din 31.12.2020 se înregistrează la S.A. „Termoelectrica” (1090,7 mil. lei), S.A. „RED Nord” (368,5 mil. lei), S.A. „Metalferos” (362,7 mil. lei), S.A. „Franzeluța” (238,4 mil. lei), S.A. „CET-Nord” (223,9 mil. lei), S.A. „Barza Albă” (195,9 mil. lei) și S.A. „Moldtelecom” (162,6 mil. lei), etc.

Totodată, se menționează că din numărul total al societăților comerciale, la situația din 31.12.2020, *16 societăți comerciale sau 48,5% înregistrează pierderi⁴ care în mare parte nu s-au diminuat față de 01.01.2020*, inclusiv în condițiile existenței unui volum considerabil de rezerve.

Conform art.44 din Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, capitalul de rezervă poate fi folosit pentru acoperirea pierderilor societății și/sau la majorarea capitalului ei social. Totodată, pct.18 din Standardul Național de Contabilitate „Capital propriu și datorii” aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 118/2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate prevede faptul că rezervele se utilizează în baza deciziei organului de conducere împuternicit al entității. Prin urmare, se consideră oportună examinarea de către organele de conducere ale societăților comerciale (adunarea generală a acționarilor/consiliu/organul executiv) *a posibilităților de utilizare a unei cote din rezervele acumulate pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, și după caz pentru majorarea capitalului social, prin aprobarea deciziilor corespunzătoare în acest sens.*

Concomitent, se atestă că 21 societăți comerciale sau 63,6% din totalul societăților comerciale monitorizate, au înregistrat *o majorare a capitalului propriu* în sumă totală de 318,1 mil. lei (din cauza înregistrării în special a profitului net al perioadei de gestiune, majorării capitalului social, majorării rezervelor și/sau altor elemente de capital propriu, reflectării corecțiilor pozitive ale rezultatelor anilor precedenți).

Cele mai considerabile majorări ale capitalului propriu au fost înregistrate de:

- S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” - cu 152,4 mil. lei;

³ Micșorarea se datorează în special reducerii capitalului propriu a S.A. „RED Nord” cu 220,9 mil. lei, în anul 2020 comparativ cu anul 2019, ca rezultat al înregistrării pierderii nete în anul 2020 și reducerii rezultatului din tranziție de la 719,0 mil. lei în anul 2019 la 532,1 mil. lei în anul 2020.

⁴ Indicatorul respectiv se reflectă în bilanțul prescurtat pe rd.150 și reflectă suma corecțiilor rezultatelor anilor precedenți depistate în perioada de gestiune, a profitului (pierderii) anilor precedenți și a perioadei de gestiune curente și profitului utilizat al perioadei de gestiune.

- S.A. „Moldtelecom” - cu 70,3 mil. lei;
- S.R.L. „Arena Națională” - cu 69,2 mil. lei;
- S.A. „EnergoCom” - cu 11,4 mil. lei;
- S.A. „Drumuri Criuleni” - cu 5,4 mil. lei.

De altfel, 11 societăți comerciale sau 33,3% din totalul societăților comerciale monitorizate, au înregistrat o *micșorare a capitalului propriu* cu 261,5 mil. lei. Cele mai considerabile diminuări ale capitalului propriu, cauzate preponderent de înregistrarea pierderii nete a perioadei de gestiune, utilizarea profitului nerepartizat al anilor precedenți, reflectarea pierderilor neacoperite ale anilor precedenți și/sau reflectarea corecțiilor negative ale rezultatelor anilor precedenți, au fost înregistrate de:

- S.A. „RED Nord” – cu 220,9 mil. lei;
- S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” – cu 11,2 mil. lei;
- S.A. „Loteria Națională a Moldovei” – cu 10,4 mil. lei;
- S.A. „Franzeluța” – cu 7,5 mil. lei;
- S.A. „Răut” – cu 6,6 mil. lei;
- S.A. C.I.E. „Moldexpo” – cu 4,3 mil. lei.

Suplimentar, se menționează că 1 din societățile comerciale monitorizate (S.A. „Loteria Națională a Moldovei”) a înregistrat la situația din 31.12.2020 valoare negativă a capitalului propriu din cauza pierderilor nete înregistrate în anul 2020. S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” la situația din 31.12.2020 înregistrează valoare pozitivă a capitalului propriu comparativ cu valoarea negativă a acestuia înregistrată la situația din 01.01.2020.

Totodată, la sfârșitul anului 2020, din numărul total al societăților comerciale, 3 societăți comerciale (S.A. „Arena Națională”, S.A. „Drumuri Strășeni” și S.A. „MoldFarm”) au înregistrat un capital propriu (patrimoniu net/active nete) mai mic decât capitalul social, întrucât acestea înregistrează pierderi neacoperite ale anilor precedenți semnificative. În contextul dat, se remarcă:

- potrivit art.37 al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, valoarea activelor nete ale societății pe acțiuni nu poate fi mai mică decât mărimea capitalului ei social. Dacă, la expirarea a 3 ani financiari consecutivi, *cu excepția primului an financiar*, valoarea activelor nete ale societății, potrivit bilanțului anual al societății, va fi mai mică decât mărimea capitalului social, orice acționar al societății este în drept să ceară adunării generale anuale a acționarilor adoptarea uneia din *următoarele hotărâri*: cu privire la reducerea capitalului social; cu privire la majorarea valorii activelor nete prin efectuarea de către acționarii societății a unor aporturi suplimentare în modul prevăzut de statutul societății; cu privire la dizolvarea societății; cu privire la transformarea societății în altă formă juridică de organizare;

- potrivit art.35 al Legii nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, societatea este obligată să-și reducă capitalul social dacă la expirarea celui de-al doilea an și a fiecărui an financiar următor, valoarea activelor nete ale societății este mai mică decât capitalul social și asociații nu acoperă pierderile survenite. În cazul menționat, adunarea generală a asociaților este obligată să decidă reducerea capitalului social pînă la mărimea capitalului social efectiv vărsat sau pînă la valoarea activelor nete determinată în conformitate cu prevederile legale. În cazul în

care, în urma reducerii valorii activelor nete, aceasta va fi sub cuantumul minim al capitalului social stabilit de legislație, asociații sunt obligați să lichideze societatea, dacă nu vor acoperi pierderile.

În acest context, se evidențiază că societățile comerciale S.A. „Drumuri Strășeni” și S.A. „MoldFarm” înregistrează depășirea capitalului social față de capitalul propriu atât la 01.01.2020, cât și la 31.12.2020, ceea ce poate crea dificultăți în desfășurarea activității economice normale a entităților, dacă nu se vor întreprinde acțiuni de redresare. Respectiv, anumite măsuri cu privire la activitatea ulterioară a societăților prenotate sunt necesare de întreprins pentru a diminua riscurile fiscale aferente.

Totodată, se atestă că S.R.L. „Arena Națională” a înregistrat un capital propriu mai mic decât capitalul social, întrucât societatea comercială a generat pierdere netă în anul 2020, care se datorează altor fapte economice care nu se referă la activitatea operațională. Respectiv, corelația dintre capitalul propriu și capitalul social urmează a fi analizată ulterior demarării activității propriu-zise pentru aprecierea obiectivă a acesteia.

Reieșind din cele expuse, se menționează că *rentabilitatea capitalului propriu (rentabilitatea financiară)* înregistrată de către societățile comerciale în anul 2020 (*raportul dintre profitul net/valoarea medie a capitalului propriu*) a constituit per ansamblu 2,11%, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu capital propriu, în anul 2020, s-au obținut de către societățile comerciale 2,11 bani profit net.

Analiza indicatorilor de rezultat. *Potrivit situației de profit și pierdere*, se atestă că în anul 2020 societățile comerciale au înregistrat per total un profit brut în mărime de 1271,4 mil. lei și este cu 237,9 mil. lei mai mare comparativ cu valoarea aferentă anului 2019, întrucât a avut loc micșorarea costului vânzărilor (cu 857,4 mil. lei) concomitent cu micșorarea veniturilor din vânzări (cu 619,5 mil. lei).

Tabelul 12

Analiza indicatorilor de rezultat a societăților comerciale

Nr. d/o	Indicatori	2019, mil. lei	2020, mil. lei	Devierea, +/- mil. lei
1.	Venituri din vânzări	14916,6	14297,1	-619,5
2.	Costul vânzărilor	13883,1	13025,7	-857,4
3.	Profitul brut	1033,5	1271,4	+237,9
4.	Alte venituri din activitatea operațională	296,7	289,4	-7,3
5.	Cheltuieli de distribuie	523,1	488,0	-35,1
6.	Cheltuieli administrative	434,8	453,7	+18,9
7.	Alte cheltuieli din activitatea operațională	368,9	265,0	-103,9
8.	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	3,4	354,1	+350,7
9.	Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	-8,3	-80,1	-71,8
10.	Profit (pierdere) pînă la impozitare	-4,9	274,0	+278,9
11.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	24,9	25,2	+0,3
12.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	-29,8	248,8	+278,6

Din numărul total al societăților comerciale monitorizate, 14 societăți au înregistrat o majorare a veniturilor din vânzări cu 474,0 mil. lei, 16 societăți comerciale au înregistrat în anul

2020 o micșorare a veniturilor din vânzări cu 1093,5 mil. lei, iar 3 societăți nu înregistrează atât în anul 2019, cât și în anul 2020, venituri din vânzări.

Cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări s-au înregistrat S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” - cu 105,0 mil. lei, S.A. „RED Nord” – cu 75,9 mil. lei, S.A. „Drumuri Ialoveni” - cu 64,1 mil. lei, S.A. „CET Nord” – cu 61,8 mil. lei și S.A. „Drumuri Criuleni” - cu 58,9 mil. lei.

De altfel, *cele mai mari diminuări ale veniturilor din vânzări* în raport cu anul 2019, se înregistrează la S.A. „Energocom” - cu 451,1 mil. lei, S.A. „Loteria Națională a Moldovei” - cu 192,2 mil. lei, S.A. „Termoelectrica” – 157,5 mil. lei, S.A. „Moldtelecom” - cu 77,5 mil. lei, S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” - cu 56,5 mil. lei și S.A. „Franzeluța” - cu 53,2 mil. lei.

Este de remarcat că, micșorarea veniturilor din vânzări atrage după sine diminuarea taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat și prezintă un *risc fiscal pentru bugetul public național*.

Concomitent, în perioada anului 2020 societățile comerciale au înregistrat cheltuieli din activitatea operațională în valoare de 1206,7 mil. lei, acestea fiind cu 120,1 mil. lei mai mici în raport cu perioada anului 2019 (anexa 3.5). Din totalul cheltuielilor din activitatea operațională ale societăților comerciale, 40,4% le revin cheltuielilor de distribuire (488,0 mil. lei), 37,6% - cheltuielilor administrative (453,7 mil. lei) și 22,0% - altor cheltuieli din activitatea operațională (265,0 mil. lei). Toate tipurile de cheltuieli din activitatea operațională per total societăți comerciale, cu excepția cheltuielilor administrative, au înregistrat micșorări comparativ cu anul 2019.

De asemenea, se remarcă faptul că în anul 2020 societățile comerciale au înregistrat per total *profit din activitatea operațională* în mărime de 354,1 mil. lei sau cu 350,7 mil. lei mai mult față de anul 2019.

În particular, se menționează că din numărul total al societăților comerciale monitorizate, 9 societăți au înregistrat *pierderi din activitatea operațională* (întrucât cheltuielile din activitatea operațională depășesc veniturile din activitatea operațională), cele mai mari fiind înregistrate de S.A. „RED Nord” (17,1 mil. lei), S.A. „Loteria Națională a Moldovei” (8,6 mil. lei), S.A. „Răut” (6,1 mil. lei), S.A. „Franzeluța” (3,5 mil. lei), S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” (3,2 mil. lei) și S.R.L. „Arena Națională” (3,1 mil. lei).

La fel, în anul 2020 societățile comerciale au înregistrat per total *pierderi din alte activități* în mărime de 80,1 mil. lei, comparativ cu *pierderile din alte activități* în mărime de 8,3 mil. lei, obținute per total societăți în anul 2019.

Respectiv, profitul perioadei de gestiune pînă la impozitare constituie 274,0 mil. lei comparativ cu *pierdere pînă la impozitare* în mărime de 4,9 mil. lei, obținută per total societăți în anul 2019. Prin urmare, avînd în vedere cheltuielile privind impozitul pe venit, în rezultatul activității economico-financiare, în ansamblu, *societățile comerciale au obținut profit net* în mărime de 248,8 mil. lei comparativ cu pierdere netă în valoare de 29,8 mil. lei aferentă anului precedent celui analizat.

Situația financiară a societăților comerciale în anii 2019 - 2020

Anul	Numărul entităților economice supuse analizei	Au activat cu pierderi			Au activat cu profit			Rezultat financiar nul	
		numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %
A	1	2	3=2/1*100	4	5	6=5/1*100	7	8	9=8/1*100
2019 ⁵	33	11	33,3	358,1	22	66,7	328,3	-	-
2020	33	11	33,3	52,4	21	63,6	301,2	1	3,1

Analizând datele tabelului de mai sus, se atestă că *mărimea totală a pierderilor nete* înregistrate de societățile comerciale cu pierderi, s-a micșorat de la 358,1 mil. lei în 2019 la 52,4 mil. lei în 2020. În același timp *profitul net total* înregistrat de societățile comerciale cu profit s-a diminuat de la 328,3 mil. lei în 2019 la 301,2 mil. lei în 2020.

Din 21 societăți comerciale ce au obținut profit net în anul 2020, 10 societăți sau 47,6% înregistrează *profit net mai mare de 1 milion lei*.

Cele mai mari profituri nete au fost obținute de către:

- S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – 152,4 mil. lei;
- S.A. „Moldtelecom” – 86,0 mil. lei;
- S.A. „EnergoCom” – 24,5 mil. lei;
- S.A. „Metalferos” – 13,8 mil. lei;
- S.A. „Drumuri Criuleni” – 6,4 mil. lei.

Rentabilitatea vânzărilor (profit net/venituri din vânzări) a societăților comerciale care în anul 2020 au înregistrat profit net constituie 3,0%, ceea ce semnifică faptul că societățile respective au obținut în anul de gestiune 3,0 bani profit net la 1 leu venituri din vânzări.

Din 21 societăți comerciale cu profit net, 5 societăți comerciale sau 23,8%, înregistrează în anul 2020 un profit net mai mic în raport cu valoarea înregistrată în anul 2019, din cauza mai multor factori: diminuarea profitului brut, majorarea cheltuielilor din activitatea operațională, diminuarea profitului din alte activități etc. *Cele mai considerabile micșorări ale profitului net* au fost obținute de:

- S.A. „Cricova” – cu 19,1 mil. lei;
- S.A. „Metalferos” – cu 5,5 mil. lei;
- S.A. „EnergoCom” – cu 4,8 mil. lei.

Totodată, S.A. „Hotelul Chișinău” a înregistrat în anul 2020 rezultat financiar nul.

Deopotrivă, din 11 societăți comerciale ce au obținut pierderi nete, 9 societăți comerciale sau 81,8% au generat *pierderi nete mai mari de 1 milion lei*, și anume:

- S.A. „RED Nord” – 17,9 mil. lei;
- S.R.L. „Loteria Națională a Moldovei” – 10,4 mil. lei;

⁵ Începând cu exercițiul financiar al anului 2020, entitățile de interes public (8 societăți pe acțiuni fac parte din categoria entităților de interes public) organizează și conduc contabilitatea potrivit Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), aprobate prin Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017. În acest context, odată cu trecerea la SIRF, entitățile în situațiile financiare pentru anul 2020 întocmite în conformitate cu SIRF au reflectat pentru anul 2019, indicatori financiari (profit net/pierdere netă) diferiți față de cei reflectați în situațiile financiare pentru anul 2019 întocmite în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate (SNC). Astfel, rezultatele prezentate pentru anul 2019 din tabelul 3.5 diferă de rezultatele prezentate în Nota analitică privind rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare pentru anul 2019 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat. Informația aferentă profitului net/pierderii nete obținut de aceste 8 societăți pe acțiuni se prezintă în anexa 3.6.

Notă: Prin ordinul ministrului finanțelor nr.69/2009 au fost aprobate Recomandările metodice privind tranziția de la Standardele Naționale de Contabilitate la Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

- S.R.L. „Răut” – 5,9 mil. lei;
- S.A. „Termoelectrica” – cu 4,8 mil. lei;
- S.A. „Franzeluța” – cu 4,1 mil. lei.

De asemenea, se constată că, 3 societăți comerciale care în anul 2019, au înregistrat profit net în mărime de 200,9 mil. lei, în anul 2020 au generat pierderi nete în mărime de 11,7 mil. lei (cauzată inclusiv de diminuarea veniturilor din vânzări și prin urmare a profitului brut, generarea pierderilor din activitatea operațională și pierderilor din alte activități), fapt ce semnaleză o înrăutățire a activității economico-financiare la entități.

Prin urmare, raportul dintre pierdere netă a societăților comerciale care în anul 2020 generează pierderi nete și veniturile din vânzări obținute de acestea, constituie aproximativ 1,2%, ceea ce semnifică faptul că, societățile respective generează 1,2 bani pierdere netă la 1 leu venituri din vânzări.

Tabelul 14

Societățile comerciale cu pierdere netă în anul 2020 și profit net înregistrat în anul 2019

mil. lei

Nr. d/o	Denumirea societății	Profit net, anul 2019	Pierdere netă, anul 2020	Diferența
1.	S.A. „Termoelectrica”	190,8	(4,8)	-195,6
2.	S.A. „Franzeluța”	6,4	(4,1)	-10,5
3.	S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo”	3,7	(2,8)	-6,5

În același timp, se constată că, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” care în anul 2019, a înregistrat pierdere netă în mărime de 100,8 mil. lei, în anul 2020 a generat profit net în mărime de 152,4 mil. lei. De asemenea, S.A. „Sanfarm-Prim” și S.A. „Drumuri Edineț” au înregistrat profit net în anul 2020 comparativ cu pierderile nete obținute în anul 2019.

Analiza creanțelor și datoriilor. La finele anului 2020, valoarea totală a creanțelor și altor active (imobilizate/circulante) ale societăților comerciale constituie 3029,8 mil. lei acestea fiind cu 533,8 mil. lei mai mici față de începutul anului 2020. Creanțele curente și alte active circulante constituie 81,9% sau 2480,1 mil. lei din totalul creanțelor și altor active (imobilizate/circulante) și s-au micșorat în raport cu începutul anului 2020 cu 409,1 mil. lei.

Creanțele pe termen lung și alte active imobilizate, constituie 18,1% din totalul creanțelor și altor active (imobilizate/circulante) sau 549,7 mil. lei, ceea ce reprezintă cu 124,7 mil. lei mai puțin față de valoarea înregistrată la începutul anului 2020.

Cele mai mari creanțe și alte active (imobilizate/circulante) s-au înregistrat la: S.A. „Termoelectrica” (1665,9 mil. lei), S.A. „EnergoCom” (297,0 mil. lei), S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” (195,9 mil. lei), S.A. „Moldtelecom” (192,8 mil. lei), S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” (148,7 mil. lei), S.A. „Metalferos” (145,3 mil. lei) și S.A. „CET-Nord” (100,4 mil. lei).

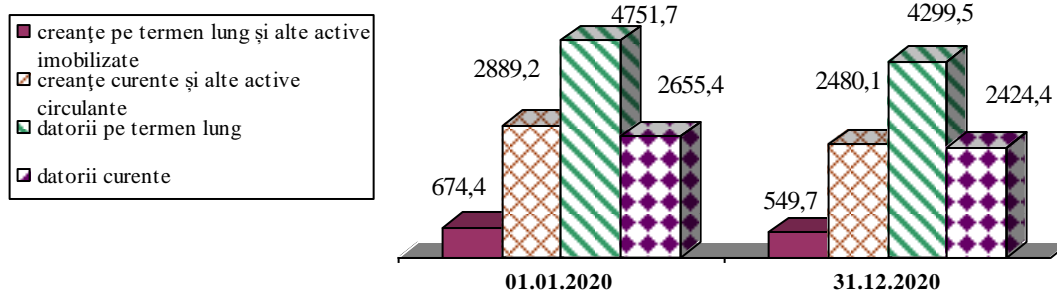

Figura 2. Evoluția creanțelor și altor active (imobilizate/circulante) și datoriilor ale societăților comerciale în perioada anului 2020, mil. lei

De asemenea, se atestă că pe parcursul anului 2020, datoriile societăților comerciale s-au micșorat per total cu 683,2 mil. lei și constituie 6723,9 mil. lei, preponderent din cauza reducerii datoriilor pe termen lung.

Ponderea datoriilor pe termen lung în totalul datoriilor societăților este de 63,9% (sau 4299,5 mil. lei). Datoriile pe termen lung s-au micșorat în perioada de gestiune cu 452,2 mil. lei, precum și datoriile curente s-au micșorat, per ansamblu, cu 231,0 mil. lei față de începutul anului 2020 și la data raportării constituie 2424,4 mil. lei sau 36,1% din totalul datoriilor societăților comerciale.

Cele mai considerabile majorări/diminuări ale datoriilor totale ale societăților comerciale comparativ cu 01.01.2020 sunt reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 15

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale datoriilor societăților comerciale în anul 2020

mil. lei

Nr. d/o	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2020		Nr. d/o	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2020	
	Denumirea entității	Valoarea majorării		Denumirea entității	Valoarea diminuării
1.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	24,1	1.	S.A. „Termoelectrica”	290,4
2.	S.A. „Drumuri Cahul”	12,0	2.	S.A. „Moldtelecom”	217,3
3.	S.A. „Cartuș”	11,5	3.	S.A. „RED Nord”	77,6
4.	S.A. „Drumuri Ialoveni”	10,2	4.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	73,8
5.	S.A. „Răut”	5,3	5.	S.A. „CET-Nord”	36,7

În rezultatul analizei situațiilor financiare, la 5 societăți comerciale sau 15,2% din totalul societăților monitorizate (S.A. „Moldtelecom”, S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, S.A. „RED Nord”, S.A. „CET-Nord” și S.A. „Drumuri Căușeni s-a constatat că la situația din 31.12.2020 *datoriile curente depășesc activele circulante*, fapt care poate genera dificultăți în activitatea agenților economici, dacă această situație rămîne neschimbată, or în acest caz urmează a fi întreprinse măsuri ținute spre diminuarea datoriilor curente, inclusiv prin reeșalonare, precum și măsuri orientate spre impulsivarea activității societăților, încheiere de noi contracte, atragere de noi clienți, ceea ce va aduce plus valoare activității societăților comerciale.

I.III. Rezultatele monitoringului financiar al activității întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare

Conform informației incluse în Registrul Patrimoniului Public ținut de Agenția Proprietății Publice, din Lista totală a întreprinderilor de stat, 33 întreprinderi de stat se află în procedură de insolabilitate/ lichidare. Din numărul total al întreprinderilor de stat în procedură de insolabilitate/ lichidare, 14 întreprinderi au prezentat situațiile financiare Biroului Național de Statistică, în modul stabilit.

Corespunzător, din Lista totală a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, 17 societăți comerciale se află în procedură de insolabilitate/ lichidare. Din numărul total al societăților comerciale în procedură de insolabilitate/ lichidare, 8 societăți au prezentat situațiile financiare Biroului Național de Statistică, în modul stabilit.

Prin urmare, în tabelul următor, a fost prezentată o sistematizare a principalilor indicatori economici înregistrați de către entitățile economice aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare, care au prezentat situațiile financiare în modul stabilit.

Tabelul 16

Indicatorii economici generalizați aferenți activității întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare

mil. lei

Total	Întreprinderi de stat (14)			Societăți comerciale (8)			TOTAL
	01.01.2020	31.12.2020	abaterea	01.01.2020	31.12.2020	abaterea	la 31.12.2020
1	2	3	4=3-2	5	6	7=6-5	8=3+6
Active	473,3	477,5	+4,2	263,9	234,5	-29,4	712,0
Capital propriu	139,5	137,8	-1,7	-84,0	-57,1	+26,9	80,7
Capital social și neînregistrat	290,3	290,3	-	119,1	119,1	-	409,4
Creanțe și alte active (imobilizate și circulante)	277,6	298,8	+21,2	49,2	36,4	-12,8	335,2
Datorii (pe termen lung, curente)	333,3	339,3	+6,0	347,5	291,1	-56,4	630,4
Venituri din vânzări (2019/ 2020)	86,7	85,7	-1,0	24,2	27,6	+3,4	113,3
Costul vânzărilor (2019/ 2020)	56,4	65,1	+8,7	13,7	18,2	+4,5	83,3
Cheltuieli din activitatea operațională, alte decât costul vânzărilor (2019/ 2020)	22,1	17,9	-4,2	15,8	32,9	+17,1	50,8
Profit net (pierderi nete) (2019/ 2020), din care:	5,8	1,2	-4,6	-3,4	26,8	+30,2	28,0
<i>Cu profit</i>	3	2	-1	2	1	-1	3
<i>Cu pierderi</i>	11	12	+1	6	5	-1	17
<i>Rezultatul nul</i>	-	-	-	-	2	+2	2

Astfel, se menționează că, potrivit situațiilor financiare ale întreprinderilor de stat și societăților comerciale aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare:

1. *cele mai mari active*, la situația din 31.12.2020, sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (232,0 mil. lei), S.A. „Aroma” (121,1 mil. lei), Î.S. Gările și Stațiile Auto” (46,4 mil. lei), S.A. „Vinuri Ialoveni” (44,7 mil. lei), S.A. „Uzina de Mașini de Salubritate din Fălești” (43,7 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Chișinău” (29,7 mil. lei), Î.S. „Stațiunea

Tehnologico-Experimentală Pașcani” (27,3 mil. lei), „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Maximovca” (25,6 mil. lei);

2. din 14 întreprinderi analizate 5 întreprinderi (sau 35,7%) au înregistrat atât la 01.01.2020 cât și la 31.12.2020 *capital propriu (active nete) negativ*. Î.S. Stațiunea didactică experimentală „Chetrosu” înregistrează capital propriu negativ doar la 31.12.2020. Totodată, din 8 societăți comerciale, 3 societăți (sau 37,5%) au înregistrat atât la 01.01.2020 cât și la 31.12.2020 *capital propriu (active nete) negativ*, cel mai mare capital propriu negativ fiind înregistrat de S.A. Combinatul de produse cerealiere „Cereale-Flor” (152,3 mil. lei);

3. *cele mai mari creanțe pe termen lung și alte active imobilizate* sunt înregistrate de S.A. „Combustibil Solid” (3,2 mil. lei), de Î.S. Gările și Stațiile Auto” (32,8 mil. lei) și de S.A. „Stadionul Republican” (0,2 mil. lei);

4. *cele mai mari creanțe curente și alte active circulante*, la situația din 31.12.2020, sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (205,9 mil. lei); Î.S. Gările și Stațiile Auto” (13,6 mil. lei), S.A. „Aroma” (10,7 mil. lei), Î.S. Serviciul asistență beneficiari la obiectele sociale (12,5 mil. lei), S.A. „Combustibil Solid” (8,8 mil. lei), Î.S. Combinatul Vitivinicol „Național-Vin” (9,4 mil. lei) și S.A. „Vinuri Ialoveni” (6,4 mil. lei);

5. *majoritatea datoriilor* la situația din 31.12.2020, sunt formate din datorii curente. Cele mai mari datorii curente sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (126,8 mil. lei); Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier” (34,1 mil. lei); Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Chișinău” (19,2 mil. lei); Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Pașcani” (18,4 mil. lei); Î.S. „Combinatul de Produse Alimentare din Bălți” (17,1 mil. lei); Î.S. „Mina de piatră Mileștii-Mici” (16,2 mil. lei). La societățile comerciale, cele mai mari datorii curente sunt înregistrate de S.A. „Aroma” (65,0 mil. lei), S.A. Combinatul de produse cerealiere „Cereale-Flor” (131,3 mil. lei), S.A. „Vinuri Ialoveni” (44,6 mil. lei) și S.A. „Combustibil Solid” (9,7 mil. lei). S.A. Combinatul de produse cerealiere „Cereale-Flor” înregistrează cele mai mari datorii pe termen lung (27,5 mil. lei);

6. în anul 2020, din 14 întreprinderi de stat și 8 societăți comerciale, c4 întreprinderi și corespunzător 4 societăți *nu înregistrează venituri din vânzări*;

7. *cele mai mari venituri din vânzări* în anul 2020 sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (50,8 mil. lei), S.A. „Aroma” (20,7 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Pașcani” (10,1 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Maximovca” (5,2 mil. lei), Î.S. „Stațiunea didactică experimentală „Bălți” (8,2 mil. lei) Î.S. „Stațiunea didactică experimentală „Chetrosu” (8,0 mil. lei), S.A. „Vinuri Ialoveni” (3,2 mil. lei) și S.A. „Uzina de Mașini de Salubritate din Fălești” (2,8 mil. lei);

8. din 14 întreprinderi analizate 11 întreprinderi de stat (sau 78,6%) au înregistrat pierderi din activitatea operațională. La fel se atestă că, din 8 societăți comerciale aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare analizate 6 societăți (sau 75,0%) în anul 2020 înregistrează pierderi din activitatea operațională;

9. în anul 2020, din 14 întreprinderi de stat, 12 întreprinderi de stat înregistrează pierderi nete, 2 întreprinderi de stat - profit net. De altfel, se atestă că 2 întreprinderi de stat care în anul 2019 au înregistrat profit net, în anul 2020 înregistrează pierderi nete.

În același timp, 5 societățile comerciale înregistrează în anul 2020 pierderi nete, și 1 societate comercială înregistrează profit net; iar 2 societăți comerciale nu înregistrează nici un rezultat financiar (brut, operațional, net) și anume S.A. „Combustibil Solid” și S.A. „COMPLECONS”.

10. *cele mai mari pierderi nete* sunt înregistrate de Î.S. „Protecția Solurilor și Îmbunătățiri Funciare” (2,4 mil. lei), Î.S. „Stațiunea didactică experimentală „Chetrosu” (2,4 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Maximovca” (1,5 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Bălți” (1,4 mil. lei), Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Pașcani” (1,1 mil. lei), S.A. „Vinuri Ialoveni” (0,9 mil. lei), S.A. „Uzina de mașini de salubritate din Fălești” (7,7 mil. lei) și S.A. „Stadionul Republican” (0,6 mil. lei). De altfel, *cele mai mari profituri nete* sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (12,2 mil. lei) și S.A. „Aroma” (36,2 mil. lei).

Concomitent, se menționează că, potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor interne*, generalizată în temeiul Regulamentului privind raportarea datoriei sectorului public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, întreprinderile de stat și societățile comerciale aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat în total, la situația din 31.12.2020, un sold al împrumuturilor în volum de 119,3 mil. lei, din care 118,4 mil. lei constituie stocul de arierate - suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate.

Tabelul 17

Informația privind soldul împrumuturilor interne, la situația din 31.12.2020, ale întreprinderilor de stat și societăților comerciale aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare

Nr. d/o	Debitorul	mil. lei			
		Sold la 31.12.2019, mil. lei	Sold la 31.12.2020, mil. lei	Abaterea, +/-	Stoc de arierate, mil. lei
1.	S.A. „Aroma” (procedura planului)	73,9	28,8	-45,1	27,9
2.	Î.S. „Moldresurse”	71,5	71,5	-	71,5
3.	S.A. „Vinuri-Ialoveni”	10,0	10,0	-	10,0
4.	Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier”	7,2	7,2	-	7,2
5.	Î.S. Stațiunea Didactico-Experimentală „Codrul”	1,8	1,8	-	1,8
	Total	164,4	119,3	-45,1	118,4

La fel, se menționează că, Î.S. Combinatul Vitivinicol „Național-Vin” aflat în procedură de insolabilitate din 2011, dispune de datorii pe împrumuturi recreditate din surse externe față de Ministerul Finanțelor, în mărime de 1,2 mil. dolari SUA (sold cu termen expirat).

În contextul celor expuse, se evidențiază că neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe, precum și cele acordate sub garanția statului creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea

obligățiilor pe creditele acordate sub garanția statului, precum și cele recreditate generează riscul fiscal (financiar) de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat.

Suplimentar, se menționează că conform datelor Serviciului Fiscal de Stat, în anul 2020, entitățile cu capital integral sau majoritar de stat aflate în procedură de insolabilitate/lichidare au efectuat *achitări la bugetul public național* în cuantum total de 33,4 mil. lei, din care: achitățile efectuate de întreprinderile de stat – 8,4 mil. lei și achitățile efectuate de către societățile comerciale – 25,0 mil. lei.

Tabelul 18

Sinteza achităților și datoriilor entităților cu capital integral sau majoritar de stat aflate în procedură de insolabilitate/lichidare, față de bugetul public național,

mil.lei

Tipul entității	ACHITĂRI, în anul 2020					DATORII, la 31.12.2020				
	bugetul de stat	bugetul unităților administrativ-teritoriale	bugetul asigurărilor sociale de stat	fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală	Total	bugetul de stat	bugetul unităților administrativ-teritoriale	bugetul asigurărilor sociale de stat	fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală	Total
Întreprinderi de stat	2,2	1,9	3,3	1,0	8,4	37,4	14,9	5,6	3,4	61,3
Societăți comerciale	19,6	1,4	2,9	1,1	25,0	16,5	2,1	3,1	0,8	22,5
TOTAL	21,8	3,3	6,2	2,1	33,4	53,9	17,0	8,7	4,2	83,8

În același timp, se atestă că, la situația din 31.12.2020, întreprinderile de stat și societățile comerciale prenotate aveau înregistrate *datorii privind impozitele și taxele* față de bugetul public național în mărime totală de 83,8 mil. lei, inclusiv: datorii ale întreprinderilor de stat – 61,3 mil. lei și datorii ale societăților comerciale – 22,5 mil. lei (tabelul 6.3). Cele mai mari datorii s-au înregistrat la: Î.S. interraională „Acva-Nord” – 42,1 mil. lei, Î.S. „Combinatul de produse alimentare din Bălți” – 8,0 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Codru” – 4,7 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Maximovca” – 1,8 mil. lei, S.A. „Cereale-Flor” – 17,2 mil. lei, S.A. „Vinuri-Ialoveni” – 3,7 mil. lei și S.A. Stadionul Republican – 1,3 mil. lei.

II. Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2021 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

La situația din 30.06.2021, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice, sunt incluse 180 întreprinderi de stat, cu capital social în mărime de 5336,1 mil. lei și 79 societăți comerciale cu capital de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 5430,7 mil. lei, din care proprietatea statului – 4287,3 mil. lei sau 78,9 la sută. Din numărul total al societăților comerciale, 59 societăți dețin capital integral sau majoritar de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 3908,6 mil. lei, din care proprietatea statului – 3774,0 mil. lei sau 96,6%.

**Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale
cu capital de stat conform Registrului patrimoniului public, la 30.06.2021**

	Î.S.		S.C.					
	Unități	Capital social (mil.lei)	Cu cota (partea socială a) statului în capitalul social			din care cu cota (partea socială a) statului mai mare de 50%		
			Unități	Capital social (mil.lei)		Unități	Capital social (mil.lei)	
				Total	inclusiv cota (partea socială a) statului		Total	inclusiv cota (partea socială a) statului
Total conform Registrului patrimoniului public	180	5336,1	79	5430,7	4287,3	59	3908,6	3774,0
<i>din care:</i>								
- pe teritoriul Ucrainei	3	25,7	-	-	-	-	-	-
- în procedura lichidării sau insolvabilității	35	288,3	30	593,3	369,3	17	417,4	329,5
- nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la I.P. „Agenția Servicii Publice”	22	40,5	11	6,1	3,4	9	23,0	14,5
Incluse în Lista monitorizată de MF în semestrul I, 2021, din care:	120	4981,6	-	-	-	33	3468,2	3430,0
- nu au prezentat rapoartele statistice la BNS	11	4,8	-	-	-	2	2,5	1,9
Total supuse monitoringului financiar în semestrul I, 2021	109	4976,8	-	-	-	31	3465,7	3428,1

În perioada analizată, au fost supuse monitorizării financiare 109 întreprinderi de stat și 32 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, care au prezentat rapoartele statistice trimestriale Biroului Național de Statistică pentru trimestrul I și trimestrul II, 2021.

Tabelul 2

**Informația consolidată a principalilor indicatori financiari ai întreprinderilor de stat
și societăților comerciale în 6 luni ale anului 2021, conform bazei comparabile, mil. lei**

Indicatori	Întreprinderi de stat			Societăți comerciale		
	sem. I, 2020	sem. I, 2021	abaterea	sem. I, 2020	sem. I, 2021	abaterea
Venituri din vânzări	1514,6	1521,1	+6,5	7075,5	8621,3	+1545,8
Costuri și cheltuieli	1626,7	1597,6	-29,1	3666,9	4703,6	+1036,7
Rezultat total: profit (pierderi), din care:	-66,1	-16,7	-(+49,4)	325,0	598,5	+273,5
ÎS/SC cu profit	79,6	128,2	+48,6	364,3	621,8	+257,5
ÎS/SC cu pierderi	145,7	144,9	-(+0,8)	39,3	23,3	-(+16,0)
Achitățile impozitelor și taxelor în BPN	507,1	480,6	-26,5	603,0	564,9	-38,1
Datorii față de BPN, la 30.06.2021	89,8	102,2	+12,4	4,6	7,5	+2,9
Dividende/defalcări încasate din profitul net obținut în 2020 (la situația din 28.10.2021)	47,0 mil. lei (98,9% executare față de planul rectificat)			50,2 mil. lei (96,5% executare față de planul rectificat)		

La studierea rezultatelor monitoringului financiar al întreprinderilor de stat, urmează a se ține cont de faptul că, unele din întreprinderile de stat nu au fost supuse monitorizării financiare pentru rezultatele semestrului I al anului 2020. În acest sens, întru neadmiterea distorsionării datelor, evoluția veniturilor din vânzări, a costurilor și cheltuielilor și a profitului (pierderilor) va fi analizată luînd în calcul baza comparabilă a entităților, ce nu include, la totalul generalizat al indicatorilor, valoarea indicatorilor întreprinderilor de stat, care în perioada similară a anului 2021, nu au prezentat Biroului Național de Statistică raportul „Cercetare statistică trimestrială

Nr. 5-CI „Consumurile și cheltuielile întreprinderii” Î.S. pentru cercetarea în selecție și hibridarea suinelor „Moldsuinhibrid”, Î.S. „Medisan”, Î.S. Întreprinderea agricolă de stat „Serele din Chișinău, pentru trimestrul I și/sau pentru trimestrul II).

Concomitent, se evidențiază că, pentru perioada de analiză a semestrului I, 2021, Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”, Î.S. „Brănești”, Î.S. „Bacul Molovata”, la fel nu au fost supuse monitoringului financiar, întrucât nu au prezentat raportul statistic prenotat pentru trimestrul I, 2020, iar Î.S. Teatrul Epic de Etnografie și Folclor „Ion Creanga” nu a prezentat raportul statistic prenotat pentru trimestrul I, 2021, motiv pentru care nu poate fi apreciată la justa valoare activitatea acestor entități pentru perioada menționată.

Mărimea veniturilor, dinamica veniturilor din vânzări. Conform datelor cumulative ale raportului generalizat „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-CI „Consumurile și cheltuielile întreprinderii”, se atestă că întreprinderile de stat au înregistrat în semestrul I al anului 2021 venituri totale în cuantum de 1621,5 mil. lei, inclusiv:

- venituri din vânzări – 1551,7 mil. lei,
- alte venituri din activitatea operațională – 69,8 mil. lei.

Potrivit bazei comparabile, valoarea veniturilor din vânzări înregistrate de întreprinderile de stat este cu 6,5 mil. lei mai mare față de semestrul I al anului 2020. Majorarea respectivă a fost generată în mare parte de majorarea, cu peste 1,0 mil. lei, a veniturilor din vânzări la 27 întreprinderi de stat.

În particular, din numărul total al întreprinderilor de stat, conform bazei comparabile, la 58 întreprinderi de stat, veniturile din vânzări s-au majorat cu 161,4 mil. lei, iar la 41 întreprinderi de stat, veniturile din vânzări s-au micșorat cu 154,9 mil. lei (inclusiv 3 întreprinderi (Î.S. „Litoral”, Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan-Voda” și Î.S. „Centrul de gestionare a deșeurilor periculoase”) care în *semestrul I al anului 2021* nu au înregistrat venituri din vânzări), cele mai considerabile micșorări fiind reflectate în tabel.

Alte 3 întreprinderi de stat (Î.S. „Moldtranselectro”, Î.S. Stațiunea Didactică Experimentală „Petricani” și Gospodăria Agricolă de Stat Î.S. „Flori”) nu înregistrează venituri din vânzări în *semestrul I a anilor 2020-2021*.

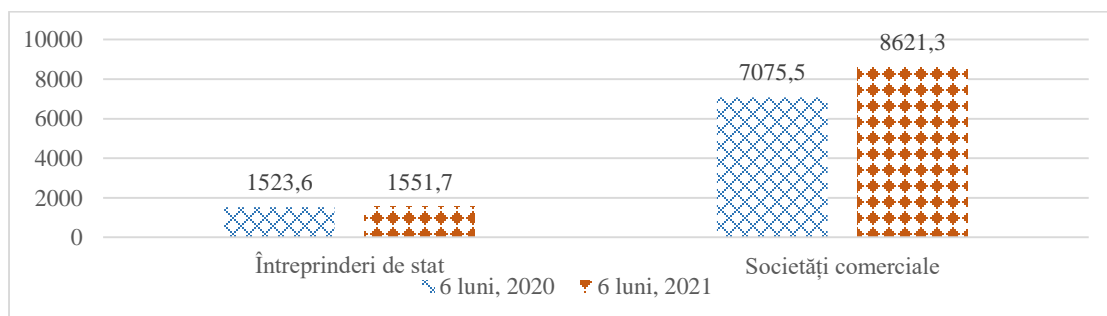

Figura 1. Evoluția în dinamică a veniturilor din vânzări, a întreprinderilor de stat și societăților comerciale, în 6 luni, 2020-2021, conform bazei comparabile, mil. lei

De asemenea, se remarcă că în semestrul I al anului 2021 societățile comerciale au înregistrat venituri totale în sumă de 8888,2 mil. lei, inclusiv:

- venituri din vânzări – 8621,3 mil. lei,
- alte venituri din activitatea operațională – 266,9 mil. lei.

Valoarea veniturilor din vânzări înregistrate de societățile comerciale s-a majorat cu 1545,8 mil. lei față de semestrul I, 2020. Majorarea respectivă s-a datorat în mod special creșterii, cu peste 1,0 mil. lei, a veniturilor din vânzări la 15 societăți comerciale. Totodată, diminuarea cu peste 1,0 mil. lei a veniturilor din vânzări a fost înregistrată la 12 societăți comerciale. Cele mai considerabile diminuări ale veniturilor din vânzări înregistrate sunt reflectate în tabelul 3.

Din numărul total al societăților comerciale, la 17 societăți veniturile din vânzări s-au majorat cu 2404,2 mil. lei, iar la 14 societăți, veniturile din vânzări s-au micșorat cu 858,4 mil. lei. Totodată, se menționează că o societate S.R.L. „Arena Națională” nu a înregistrat venituri din vânzări în semestrul I, anii 2020-2021.

Tabelul 3

Întreprinderile de stat și societățile comerciale cu cele mai mari micșorări ale veniturilor din vânzări, în perioada semestrului I al anului 2021 (mil. lei)

<i>Nr.</i>	<i>Denumirea agentului economic</i>	<i>Micșorarea față de semestrul I, 2020</i>
1.	I.S. „Calea Ferată din Moldova”	124,4
2.	I.S. „Detasamentul de Paza Paramilitară”	6,8
3.	I.S. „Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert”	3,0
4.	I.S. specializată de executare a lucrărilor de explozie „INMEX”	2,5
5.	I.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	2,5
6.	I.S. „Rusca”	1,9
7.	I.S. Institutul de Geodezie, Prospectiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”	1,4
8.	I.S. „Silvo-Cinegetică „ISC-Strășeni”	1,4
9.	I.S. „Moldaeroservice”	1,1
10.	I.S. pentru Silvicultură „Chișinău”	0,9
1.	S.A. „Energocom”	801,8
2.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	12,6
3.	S.A. „Drumuri Rîșcani”	7,5
4.	S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaapar”	5,7
5.	S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo”	5,4
6.	S.A. „Aqua-Prut”	5,2
7.	S.A. „Drumuri Soroca”	4,9
8.	S.A. „Drumuri Cimișlia”	3,9
9.	S.A. „Drumuri Ialoveni”	3,5
10.	S.A. „Drumuri Orhei”	3,4

Micșorarea veniturilor din vânzări, la entități, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului precedent, poate condiționa micșorarea taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă un risc fiscal pentru bugetul public național.

Totodată, din numărul total al întreprinderilor de stat, 27 întreprinderi de stat au înregistrat în semestrul I, 2021, *majorări ale veniturilor din vânzări mai mari de 1 milion lei*, comparativ cu semestrul I, 2020, dintre acestea evidențiindu-se: Î.S. „Moldelectrica” (cu 26,0 mil. lei), Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” (cu 21,9 mil. lei), Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” (cu 20,7 mil. lei), Î.S. „Poșta Moldovei” (cu 14,8 mil. lei), Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „Moldatsa” (cu 12,1 mil. lei), Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” (cu 6,7 mil. lei), Î.S. pentru Silvicultură „Edineț” (cu circa 6,0 mil. lei), Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici” (cu 5,1 mil. lei), Î.S. „Portul Fluvial Ungheni” (cu 4,1 mil. lei) și Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” (cu 3,9 mil. lei).

Din numărul societăților comerciale monitorizate, majorarea veniturilor din vânzări cu peste 1,0 mil. lei comparativ cu semestrul I, 2020, s-a înregistrat la 15 societăți, din care la S.A. „Loteria Națională a Moldovei” veniturile din vânzări s-au majorat cu 1181,6 mil. lei, la S.A. „Metalferos” - cu 861,0 mil. lei, la S.A. „Termoelectrica” - cu 217,5 mil. lei, la S.A. „Red-Nord” – cu 34,6 mil. lei, la S.A. „CET Nord” - cu 33,4 mil. lei, la S.A. „Combinatul de Vinuri „Cricova” – cu 22,1 mil. lei, la S.A. „Moldtelecom” - cu 19,8 mil. lei, la S.A. „Drumuri Criuleni” - cu 10,7 mil. lei și la S.A. „Barza Albă” – 6,8 mil. lei.

În tabelul de mai jos, a fost reflectată dinamica veniturilor din vânzări obținute pentru semestrul I, de către entitățile cu capital de stat, pentru anii 2016-2021.

Tabelul 4

Analiza dinamicii veniturilor din vânzări la unele întreprinderi de stat și societăți comerciale, pentru semestrul I, anii 2016-2021 (mil. lei)

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Semestrul I, 2016	Semestrul I, 2017	Semestrul I, 2018	Semestrul I, 2019	Semestrul I, 2020	Semestrul I, 2021
1.	Î.S. „Moldelectrica”	278,2	287,9	297,1	301,7	287,6	313,6
2.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	126,0	36,1	153,8	159,2	157,6	178,3
3.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	404,8	467,2	435,4	498,0	344,7	220,3
4.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	19,9	21,6	28,1	27,2	26,5	30,4
5.	Î.S. „Poșta Moldovei”	190,4	192,0	201,8	251,8	194,2	209,0
6.	Î.S. „Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici”	10,5	15,3	18,0	20,6	8,5	13,6
7.	Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”	1,5	2,5	1,7	1,7	1,8	5,9
1.	S.A. „Moldtelecom”	1141,2	894,4	853,2	835,4	794,1	813,9
2.	S.A. „Termoelectrica”	1361,2	1441,2	1562,5	1508,1	1327,4	1544,9
3.	S.A. „Red Nord”	-*	-*	334,0	378,1	337,0	371,7
4.	S.A. „CET-Nord”	131,3	136,4	181,8	158,0	190,7	224,0
5.	S.A. „Combinatul de vinuri „Cricova”	65,8	73,1	92,8	94,9	64,7	86,8
6.	S.A. „Metalferos”	397,5	565,5	693,1	702,6	479,5	1340,5
7.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	-	1,8	1,6	343,8	203,7	1385,3

*cifrele nu au fost menționate întrucât reflectă activitatea S.A. „Red Nord” de pînă la absorbția S.A. „Red Nord-Vest” și nu sunt comparative cu perioada 2018-2020.

Structura veniturilor din vânzări. În structura veniturilor din vânzări înregistrate de către întreprinderile de stat supuse analizei în semestrul I, 2021, ponderea majoritară (67,0% - 1039,3 mil. lei) a revenit veniturilor obținute din prestarea serviciilor. Valoarea totală a veniturilor din prestarea serviciilor include venituri încasate din serviciile prestate populației – 144,5 mil. lei și venituri prestate întreprinderilor – 894,8 mil. lei.

Totodată, veniturile întreprinderilor încasate din vânzarea produselor dețin ponderea de 28,8% sau 447,7 mil. lei, iar veniturile din locațiune au constituit 1,9% sau 29,8 mil. lei. De asemenea, din vânzarea mărfurilor s-au încasat venituri în mărime de 34,9 mil. lei (2,3%), fiind constituite din venituri din vânzarea mărfurilor cu amănuntul (15,2 mil. lei) și venituri din vânzarea mărfurilor cu ridicata (19,7 mil. lei).

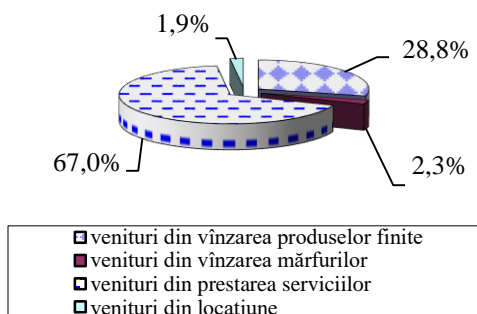

Figura 2. Structura veniturilor din vânzări ale întreprinderilor de stat, în sem. I, 2021

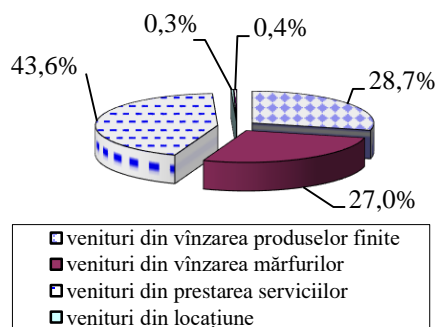

Figura 3. Structura veniturilor din vânzări ale societăților comerciale, în sem. I, 2021

În conformitate cu datele din figura 3, se menționează că *ponderea majoritară în totalul veniturilor din vânzări în semestrul I, 2021 ale societăților comerciale* este deținută de veniturile din prestarea serviciilor – 43,6% (sau 3762,3 mil. lei). Din valoarea totală a veniturilor din prestarea serviciilor, 962,0 mil. lei reprezintă veniturile din serviciile prestate întreprinderilor, iar 2800,3 mil. lei - veniturile din serviciile prestate populației.

Veniturile societăților comerciale din vânzarea produselor finite constituie 28,7% din total venituri din vânzări (sau 2474,0 mil. lei), iar veniturile din vânzarea mărfurilor dețin cota de 27,0% (sau 2325,8 mil. lei). Din volumul total al acestora, veniturile din vânzarea mărfurilor cu amănuntul constituie 993,5 mil. lei, iar din vânzarea mărfurilor cu ridicata – 1332,3 mil. lei.

Veniturile societăților comerciale din contractele de construcții alcătuiesc 32,0 mil. lei sau 0,4% în totalul veniturilor din vânzări, iar veniturile din locațiune (arendă) – 27,2 mil. lei sau 0,3 la sută.

Analizînd în detaliu *structura veniturilor întreprinderilor de stat din prestarea serviciilor în semestru I, 2021*, se constată că majoritatea veniturilor (45,7%) sunt constituite din venituri din prestarea serviciilor de transport și depozitare (tabelul 5). Veniturile din prestarea serviciilor de producție și furnizare a energiei electrice și termice, gaze, apă caldă și aer condiționat dețin 30,2% în structură, celelalte activități înregistrînd ponderi minoritare în totalul veniturilor din prestarea serviciilor.

Tabelul 5

Structura veniturilor întreprinderilor de stat din prestarea serviciilor, în semestrul I al anului 2021

Nr.	Componente	Valoarea (mil. lei)	Ponderea (%)
1.	Agricultură, silvicultură și pescuit	2,3	0,2
2.	Industria prelucrătoare	0,6	0,1
3.	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	313,7	30,2
4.	Construcții	6,1	0,6
5.	Transport și depozitare	475,4	45,7
6.	Activități de cazare și alimentație publică	2,9	0,3
7.	Informații și comunicații	33,9	3,2
8.	Activități financiare și asigurări	0,1	0,01
9.	Tranzacții imobiliare	7,9	0,8
10.	Activități profesionale, științifice și tehnice	42,3	4,1
11.	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	77,5	7,4
12.	Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	29,2	2,8
13.	Învățămînt	28,4	2,7
14.	Sănătate și asistență socială	12,2	1,2
15.	Artă, activități de recreere și de agrement	4,8	0,5
16.	Alte activități de servicii	2,0	0,19
	Total	1039,3	100

Potrivit datelor prezentate în tabelul 6, se constată că, *în structura veniturilor societăților comerciale din prestarea serviciilor*, în semestrul I, 2021, predomină veniturile din prestarea serviciilor de artă, activități de recreere și de agrement – 36,8% la sută, urmată de ponderea veniturilor din prestarea serviciilor de producere și furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 36,7%.

O pondere semnificativă este deținută, de asemenea, de veniturile din prestarea serviciilor de informații și comunicații – 21,3%, urmată de ponderea veniturilor din prestarea serviciilor în construcții – 4,8%. Celelalte tipuri de activități înregistrează ponderi minoritare în structura veniturilor din prestarea serviciilor.

Tabelul 6

Structura veniturilor societăților comerciale din prestarea serviciilor, în semestrul I al anului 2021

Nr.	Componente	Valoarea (mil. lei)	Ponderea (%)
1.	Industria prelucrătoare	1,6	0,04
2.	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1379,1	36,7
3.	Construcții	181,9	4,8
4.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	0,2	0,01
5.	Transport și depozitare	0,4	0,01
6.	Activități de cazare și alimentație publică	1,0	0,03
7.	Informații și comunicații	802,3	21,3
8.	Tranzacții imobiliare	6,8	0,2
9.	Activități profesionale, științifice și tehnice	2,4	0,1
10.	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	0,4	0,01
11.	Artă, activități de recreere și de agrement	1386,2	36,8
	Total	3762,3	100

Pe lângă acestea, în perioada de raportare, 22 întreprinderi de stat (Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Poșta Moldovei”, Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”, Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”, Î.S. „Casa de comerț DIP”) au suportat un cost de procurare pentru mărfurile vândute în mărime de 26,2 mil. lei, iar 10 societăți comerciale (S.A. „Franzeuța”, S.A. „SanfarmPrim”, S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, S.A. „Cartuș”, S.A. „EnergoCom”) au suportat un cost de procurare al acestora în mărime de 2298,9 mil. lei.

Mărimea, dinamica și structura costurilor și cheltuielilor. În activitatea de gestiune și control a agentului economic, analiza costurilor și cheltuielilor este importantă, în contextul în care, aceasta reflectă modul în care sunt utilizate resursele materiale, umane, financiare de care dispune entitatea, precum și impactul alocării acestora asupra performanțelor ei.

Prin urmare, conform datelor cumulate ale raportului generalizat „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-CI „Consumurile și cheltuielile întreprinderii”, se atestă că *întreprinderile de stat* aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității desfășurate în 6 luni, 2021 în sumă de 1628,0 mil. lei. Potrivit bazei comparabile, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de întreprinderi este cu 29,1 mil. lei mai mică comparativ cu semestrul I, 2020.

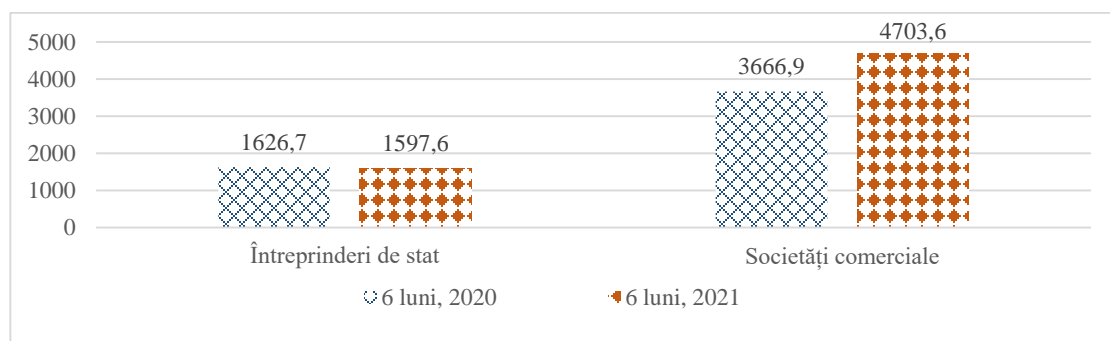

Figura 4. Evoluția în dinamică a costurilor și cheltuielilor întreprinderilor de stat și societăților comerciale, în 6 luni, 2020-2021, conform bazei comparabile, mil. lei

De asemenea, se constată că, **societățile comerciale** supuse monitoringului financiar aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității desfășurate în semestrul I al anului 2021 în sumă de 4703,6 mil. lei. Mărirea costurilor și cheltuielilor înregistrate de **societățile comerciale** s-a majorat cu 1036,7 mil. lei față de semestrul I al anului 2020.

Astfel, în structura costurilor și cheltuielilor **întreprinderilor de stat** înregistrate în semestrul I, 2021, ponderea majoritară (57,9% - 942,0 mil. lei) a revenit cheltuielilor cu personalul, acestea incluzând și contribuțiile privind asigurările sociale de stat și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală.

O altă pondere semnificativă (21,5% - 349,6 mil. lei) a revenit costurilor și cheltuielilor materiale, din care cheltuielile privind materiile prime, materialele, semifabricatele procurate și piesele de schimb utilizate au înregistrat 158,0 mil. lei, iar costurile și cheltuielile aferente combustibilului – 51,7 mil. lei (figura 5).

Totodată, amortizarea activelor imobilizate a constituit 11,4% (186,6 mil. lei) din total costuri și cheltuieli ale întreprinderilor de stat, iar ponderea altor costuri și cheltuieli din activitatea operațională în total costuri și cheltuieli reprezintă 4,9% (79,1 mil. lei). Din valoarea cheltuielilor menționate, costurile și cheltuielile aferente locațiunii (arendei) constituie 8,5 mil. lei, iar costurile și cheltuielile privind dobânzile pentru credite bancare și împrumuturi sunt nesemnificative și constituie – 2,7 mii lei.

Concomitent, în perioada analizată, întreprinderile de stat au suportat costuri și cheltuieli aferente serviciilor prestate de terți în mărime de 70,7 mil. lei (4,3% din total costuri și cheltuieli), din care 5,7 mil. lei reprezintă costuri și cheltuieli pentru serviciile de transport, 8,0 mil. lei - pentru cele de comunicații și 0,1 mil. lei - pentru prelucrarea materiei prime proprii.

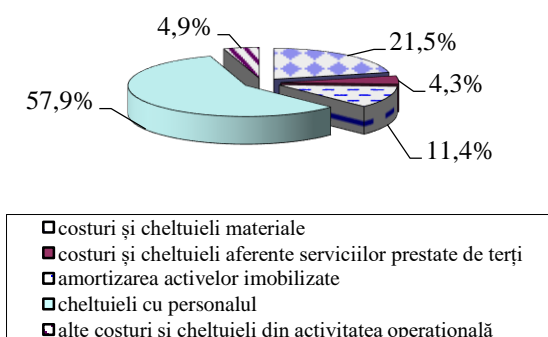

Figura 5. Structura costurilor și cheltuielilor întreprinderilor de stat, în sem. I, 2021

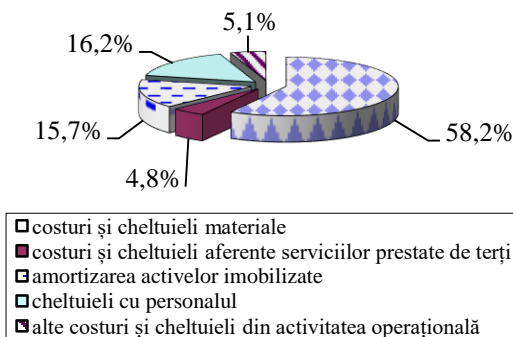

Figura 6. Structura costurilor și cheltuielilor societăților comerciale, în sem. I, 2021

În structura costurilor și cheltuielilor **societăților comerciale** aferente semestrului I al anului curent, 58,2% (sau 2735,5 mil. lei) revin costurilor și cheltuielilor materiale (figura 6). Din valoarea totală a acestora, pentru procurarea materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și pieselor de schimb utilizate s-au cheltuit 2430,4 mil. lei, iar pentru combustibil – 154,2 mil. lei.

O pondere semnificativă – 16,2% (sau 764,7 mil. lei) a revenit cheltuielilor cu personalul (inclusiv contribuțiile asigurărilor sociale de stat și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală). Amortizarea activelor imobilizate a constituit 15,7% (sau 738,7 mil. lei) din total costuri și cheltuieli ale societăților comerciale, iar serviciile prestate de terți au generat costuri și cheltuieli în proporție de 4,8% (sau 225,7 mil. lei). Din volumul cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți, pentru serviciile de transport s-au cheltuit 54,6 mil. lei, pentru serviciile de comunicații – 17,2 mil. lei.

Ponderea altor costuri și cheltuieli din activitatea operațională înregistrate de societățile comerciale a constituit 5,1% din total costuri și cheltuieli (sau 239,0 mil. lei, din care costurile și cheltuielile privind locațiunea au constituit 19,9 mil. lei, iar cele privind dobânzile pentru credite bancare și împrumuturi – 14,4 mil. lei).

Mărimea, dinamica profitului (pierderilor). În semestrul I, 2021, **întreprinderile de stat** au generat, per total pierderi nete în mărime de 14,5 mil. lei. Potrivit bazei comparabile, întreprinderile de stat au generat, în semestrul I, 2021 pierderi în mărime de 16,7 mil. lei, în timp ce în semestrul I, 2020, *acestea au generat profit în mărime de 66,2 mil. lei*. Cele mai **considerabile pierderi** au fost generate de Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Poșta Moldovei”, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”, Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Sud” și Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”. Cele **mai mari profituri** au înregistrat Î.S. „Moldelectrica”, Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”, Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”, Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”, Î.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”.

Tabelul 7

Întreprinderile de stat cu cele mai mari profituri și cele mai mari pierderi înregistrate în semestrul I al anului 2021 (mil. lei)

Nr.	Denumirea agentului economic	Semestrul I, 2020, mil. lei	Semestrul I, 2021, mil. lei	Abaterea, +/- mil. lei
	Profit:			
1.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	16,5	38,2	+21,7
2.	Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”	8,2	26,8	+18,5
3.	Î.S. „Moldelectrica”	21,8	26,3	+4,5
4.	Î.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”	3,5	4,2	+0,7
5.	Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	4,9	3,8	-1,1
6.	Î.S. pentru Silvicultură „Edineț”	-1,2	3,5	+4,7
7.	Î.S. „Radiocomunicații”	2,3	3,2	+0,9
8.	Î.S. „Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice”	1,9	2,1	+0,2
	Pierderi:			
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	-49,4	-100,4	-51,0
2.	Î.S. „Poșta Moldovei”	-14,3	-7,3	-7,0
3.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	-7,3	-5,3	+2,0

Nr.	Denumirea agentului economic	Semestrul I, 2020, mil. lei	Semestrul I, 2021, mil. lei	Abaterea, +/- mil. lei
4.	Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Sud”	-2,1	-3,9	+1,8
5.	Î.S. „Combinatul Poligrafic”	-2,0	-3,2	+1,2
6.	Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”	2,5	-3,2	-5,7
7.	IS "Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stîncă”	-2,7	-2,7	-
8.	Î.S. „Organizația Concertistica și de Impresariat „Moldova-Concert”	-1,3	-2,2	-0,9

Societățile comerciale, în semestrul I al anului 2021, au obținut per total profit net în mărime de 598,5 mil. lei sau cu 273,5 mil. lei mai mult față de semestrul I, 2020. Cel mai mare profit obținut în perioada respectivă se înregistrează la S.A. „Termoelectrica”, S.A. „Moldtelecom”, S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, S.A. „CET-Nord”, S.A. „METALFEROS” și S.A. „Red-Nord”.

Cele mai considerabile pierderi au fost generate de S.A. „Drumuri Soroca”, S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat”, S.A. „Drumuri Cahul” și S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo”.

Tabelul 8

**Societățile comerciale cu cele mai mari profituri și
cele mai mari pierderi obținute în semestrul I al anului 2021 (mil. lei)**

Nr.	Denumirea agentului economic	Semestrul I, 2020, mil. lei	Semestrul I, 2021, mil. lei	Abaterea, +/- mil. lei
Profit:				
1.	S.A. „Termoelectrica”	161,8	328,0	+166,2
2.	S.A. „Moldtelecom”	74,4	94,6	+20,2
3.	S.A. „Metalferos”	-2,7	53,9	+56,6
4.	S.A. „CET-Nord”	19,3	53,4	+34,1
5.	S.A. „Red-Nord”	-0,8	50,8	+51,6
6.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	-4,6	33,6	+38,2
7.	S.A. „Drumuri Criuleni”	1,4	1,7	+0,3
Pierderi:				
1.	S.A. „Drumuri Soroca”	-2,5	-3,6	-1,1
2.	S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”	-6,8	-3,0	+(-3,7)
3.	S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo”	-1,0	-2,4	-1,4
4.	S.A. „Drumuri Cahul”	0,2	-2,4	-2,6
5.	S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat”	1,0	-2,3	-3,3
6.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	55,6	-2,1	-57,7
7.	S.A. „Răut”	-3,5	-1,9	+(-1,6)

Mărimea, dinamica și structura stocurilor. Luînd în considerare că, una din dovezile politicii comerciale eficiente reprezintă situația stocurilor existente în cadrul entității, se consideră oportună efectuarea unei analize privind structura și dinamica acestora.

Prin urmare, se constată că la situația din 30.06.2021, **întreprinderile de stat** dețineau stocuri în mărime de 1105,7 mil. lei, fiind cu 27,2 mil. lei mai mult față de începutul anului 2021.

Ponderea majoritară, atît la începutul semestrului I, 2021 (46,1% - 496,7 mil. lei) cît și la finele acestuia (46,2% - 510,6 mil. lei), a revenit stocurilor de materiale (tabelul 9). Ponderea

minoritară în total stocuri ale întreprinderilor revine activelor biologice circulante (0,1% - 0,6 mil. lei).

Modificarea mărimii stocurilor la întreprinderile de stat a fost influențată de reducerea stocurilor de mărfuri (cu 3,7 mil. lei) și a activelor biologice circulante (cu 3,0 mil. lei). Totodată, *la situația din 30.06.2021* a fost înregistrată majorarea semnificativă a materialelor (cu 13,9 mil. lei) și a stocurilor de producției în curs de execuție (cu 9,9 mil. lei) și a produselor (cu 9,6 mil. lei).

Tabelul 9

Structura stocurilor întreprinderilor de stat						
Nr.	Componente	la 01.01.2021		la 30.06.2021		Abaterea, +/- mil. lei
		Valoarea (mil. lei)	Pondere (%)	Valoarea (mil. lei)	Pondere (%)	
1.	Materiale	496,7	46,1	510,6	46,2	+13,9
2.	Active biologice circulante	3,6	0,3	0,6	0,1	-3,0
3.	Obiecte de mică valoare și scurtă durată	46,5	4,3	47,0	4,2	+0,5
4.	Producția în curs de execuție	92,5	8,6	102,4	9,3	+9,9
5.	Produse	165,7	15,4	175,3	15,8	+9,6
6.	Mărfuri	273,5	25,3	269,8	24,4	-3,7
	Total	1078,5	100	1 105,7	100	+27,2

De altfel, *la situația din 30 iunie 2021, în contabilitatea societăților comerciale au fost înregistrate stocuri în sumă de 1111,3 mil. lei*, fiind cu 47,0 mil. lei mai mari față de începutul anului de gestiune.

Tabelul 10

Structura stocurilor societăților comerciale						
Nr.	Componente	la 01.01.2021		la 30.06.2021		Abaterea, +/- mil. lei
		Valoarea (mil. lei)	Pondere (%)	Valoarea (mil. lei)	Pondere (%)	
1.	Materiale	445,8	41,9	537,7	48,4	+91,9
2.	Obiecte de mică valoare și scurtă durată	18,9	1,8	13,8	1,2	-5,1
3.	Producția în curs de execuție	237,9	22,0	244,2	22,0	+6,3
4.	Produse	222,4	20,9	230,3	20,8	+7,9
5.	Mărfuri	138,3	13,0	84,3	7,6	-54,0
	Total	1063,3	100	1111,3	100	+47,0

La finele perioadei analizate, ponderea majoritară în total stocuri ale societăților comerciale (48,4% - 537,7 mil. lei) revine stocurilor de materiale (tabelul 10). Ponderea minoritară în structura stocurilor societăților comerciale a revenit obiectelor de mică valoare și scurtă durată – 1,2% (sau 13,8 mil. lei). Totodată, se menționează că societățile comerciale înregistrează active biologice circulante nesemnificative, a căror valoare la 30.06.2021 constituie 3,7 mii lei.

III. Informația privind datoria întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizată în condițiile Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat

În conformitate cu alineatul (5), art. 12 din Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, Ministerul Finanțelor generalizează și

monitorizează datele cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat.

Astfel, în temeiul Regulamentului privind raportarea datoriei sectorului public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr. 419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, a fost generalizată informația privind împrumuturile interne și externe ale agenților economici monitorizați, care sunt contractate pe un termen de un an și mai mare.

Prin urmare, se menționează că la situația din 30.06.2021 potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor interne*, întreprinderile de stat și societățile comerciale monitorizate, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat un sold al împrumuturilor în volum de 683,92 mil. lei, din care 16,5 mil. lei constituie stocul de arierate - suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate, și anume: întreprinderile de stat – 121,82 mil. lei, din care 16,3 mil. lei reprezintă stocul de arierate, iar societățile comerciale – 562,1 mil. lei, din care 0,2 mil. lei reprezintă stocul de arierate. Dintre cele mai considerabile datorii se evidențiază următoarele:

Nr. d/o	Debitorul	Sold la 30.06.2020, mil.lei	Sold la 30.06.2021, mil.lei	Abaterea, +/- mil.lei	Stoc de arierate la 30.06.2021, mil.lei
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	165,4	121,6	-43,8	16,3
2.	Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”	3,3	0,2	-3,1	-
3.	Î.S. „INMEX”	0,5	-	-0,5	-
4.	Î.S. „Rusca”	0,1	0,02	-0,08	-
5.	S.A. „Moldtelecom”	550,1	406,9	-143,2	-
6.	S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”	186,4	151,7	-34,7	0,2
7.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	43,8	-	-43,8	-
8.	S.A. „Cartuș”	0,6	2,5	+1,9	-
9.	S.A. „Sanfarm Prim”	2,8	0,8	-2,0	-
10.	S.A. „Drumuri Edineț”	1,1	0,2	-0,9	-
TOTAL:		954,1	683,92	-270,18	16,5

După cum se observă din datele tabelului de mai sus, cele mai mari împrumuturi interne s-au înregistrat la S.A. „Moldtelecom” – 406,9 mil. lei, S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova” – 151,7 mil. lei și Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 121,6 mil. lei.

Concomitent, potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor externe*, la situația din 30.06.2021, S.A. „Loteria Națională a Moldovei” înregistrează un sold al împrumuturilor externe în sumă de 23,03 mil.lei sau 1,08 mil. EURO.

Adițional, la situația din 30.06.2021 se atestă:

1. datorii pe împrumuturi recreditate din surse interne și/sau externe față de Ministerul Finanțelor:

- Î.S. „Moldtraselectro”, în mărime de 37,2 mil. lei și 1,62 mil. dolari SUA, care reprezintă solduri cu termen expirat;
- Î.S. „Moldelectrica”, în mărime de 5,7 mil. dolari SUA și 23,6 mil. EURO;
- Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, în mărime de 17,1 mil. EURO, din care 1,1 mil. EURO reprezintă sold cu termen expirat;
- S.A. „Termoelectrica”, în mărime de 32,5 mil. EURO;
- S.A. „CET-Nord”, în mărime de 5,4 mil. EURO.

TOTAL general: 1852,9 mil. lei împrumuturi recreditate, din care circa 37,2 mil. lei, 1,62 mil. dolari SUA și 1,1 mil. EURO reprezintă solduri cu termen expirat.

2. datorie pe împrumutul extern acordat sub garanția statului Î.S. „Moldtranselectro”, în mărime de 0,86 mil. dolari SUA (15,5 mil. lei), ce reprezintă sold cu termen expirat.

Este de remarcat că, neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea obligațiilor pe creditele acordate sub garanția statului, precum și cele recreditate generează riscul fiscal (financiar) de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat.

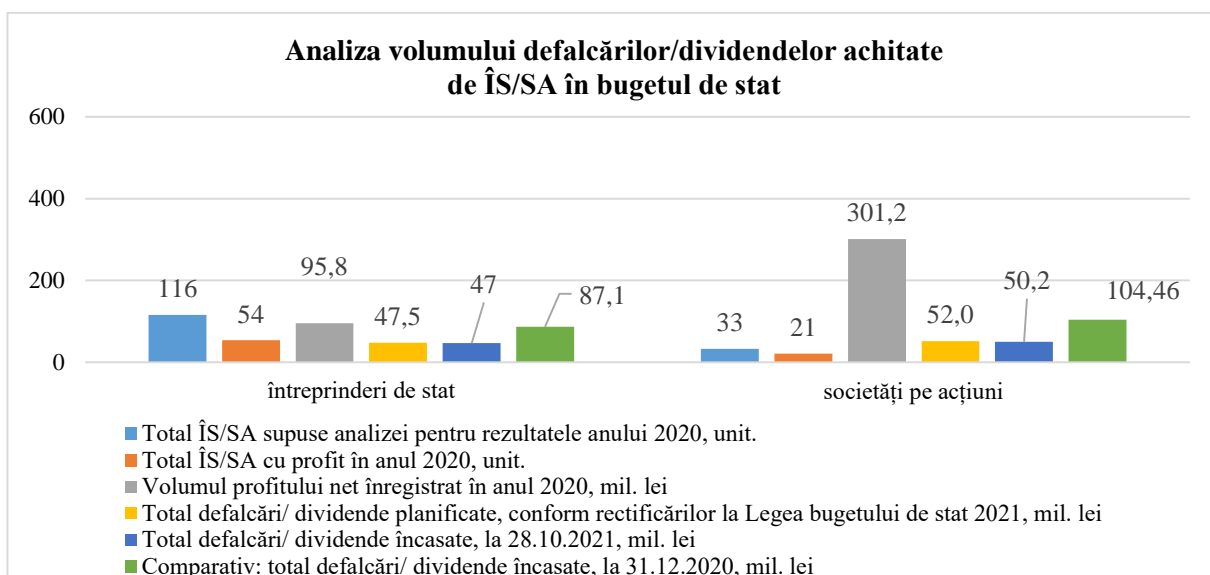
IV. Informația privind volumul defalcărilor și dividendele achitate de întreprinderile de stat și societățile comerciale în bugetul de stat. Venturi din privatizare.

Potrivit rectificărilor la Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020, adoptate prin Legea nr.45/2021, pentru rezultatele obținute în anul 2020 de către întreprinderile de stat și societățile comerciale cu capital de stat, au fost prevăzute venituri ce urmează a fi încasate în anul 2021 la bugetul de stat sub formă de defalcări și dividende în sumă de 47,5 mil. lei și respectiv, 52,0 mil. lei (total - 99,5 mil. lei).

Conform datelor Trezoreriei de Stat, pentru rezultatele obținute în anul 2020, întreprinderile de stat au transferat, *la situația din 28.10.2021*, la bugetul de stat *defalcări în valoare totală de 47,0 mil.lei*, sau 99,0% conform rectificărilor la Legea bugetului de stat pentru anul 2021, iar societățile pe acțiuni au transferat *dividende în mărime de 50,2 mil.lei*, sau 96,6% conform rectificărilor la Legea bugetului de stat pentru anul 2021 (*total – 97,2 mil. lei*). Societățile cu răspundere limitată cu capital de stat nu au efectuat plăți în bugetul de stat sub formă de dividende, întrucât au înregistrat pierderi nete din activitate în anul 2020. De asemenea, societățile pe acțiuni cu cota statului în capitalul social mai mică de 50% nu au achitat acționarilor dividende din profitul net obținut în anul 2020.

Cele mai mari defalcări/ dividende din profitul net obținut în anul 2020 au fost transferate către:

- defalcări: Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” – 12,2 mil. lei; I.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” – 11,6 mil. lei; Î.S. Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” - 6,3 mil. lei; Î.S. „Radiocomunicații” – 2,3 mil. lei, întreprinderile de stat din ramura silviculturii (cumulativ) – 1,2 mil. lei; Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” – 2,1 mil. lei, Î.S. „Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de uz Fitosanitar și a Fertilizanților” - 1,4 mil. lei și Î.S. „Direcția Servicii pentru Corpul Diplomatic” – 1,0 mil. lei;
- dividende: S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – 25,7 mil. lei; S.A. „EnergoCom” – 12,2 mil. lei; S.A. pentru achiziționarea, prelucrarea și livrarea metalelor feroase și neferoase „Metalferos” -5,4 mil. lei; S.A. „Barza Albă” – 1,8 mil. lei; S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova” – 1,7 mil. lei și S.A. „Cartuș” – 1,3 mil lei.

Suplimentar, se informează că, la situația din 28.10.2021, la plata defalcărilor în bugetul de stat pentru rezultatele anului 2020, înregistrează **restanță**: Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” (76,1 mii lei); Î.S. Editura Didactica de Stat „Lumina” (341,2 mii lei) și Î.S. „Stațiunea Tehnologica pentru Irigare Bender” (575,5 mii lei). Restanța la plata dividendelor aferente cotei de participare a statului în capitalul social în mărime de 485,9 mii lei, la situația din 28.10.2021, înregistrează S.A. „Drumuri Ialoveni”.

Totodată, potrivit rectificărilor la Legea bugetului de stat pe anul 2021, au fost prevăzute venituri ce urmau a fi încasate la bugetul de stat din privatizarea proprietății publice de stat, în mărime de 200,0 mil. lei. Conform datelor Trezoreriei de stat, la situația din 28.10.2021 în bugetul de stat au fost încasate mijloace bănești în rezultatul privatizării proprietății statului în sumă totală de 132,2 mil. lei (cu excepția vânzării pachetului de acțiuni nou-emise de banca de importanță sistemică), rata îndeplinirii sumei prognozate fiind de 66,1 la sută. Suplimentar, la situația din 28.10.2020, în bugetul de stat, în rezultatul privatizării proprietății de stat, a fost încasat impozit privat în mărime de 0,6 mil. lei.

V. Informația privind auditul extern și inspectarea financiară

Cu referire la inspectarea financiară a activității economico-financiare a entităților economice cu proprietate de stat, se menționează că în semestrul I al anului 2021, Inspekția Financiară a efectuat:

- 9 inspectări tematice la întreprinderile de stat;
- 2 inspectări complexe la întreprinderile de stat;
- 4 inspectări tematice la societățile comerciale cu cota statului.

În cadrul inspectărilor financiare au fost depistate iregularități și încălcări ale legislației în vigoare din domeniul financiar-contabil, precum și în domeniul retribuirii muncii. Dintre cele mai frecvente încălcări se remarcă:

- atribuirea unor cheltuieli și costuri la cheltuieli ordinare și necesare a întreprinderii, care

nu țin de activitatea de antreprenariat, ce duc la micșorarea profitului și diminuarea defalcărilor în bugetul de stat (cheltuieli legate de amortizarea și de întreținerea mijloacelor de transport, cheltuieli legate de salarizare, admiterea cheltuielilor neregulamentare legate de sponsorizări și donații);

- completarea neregulamentară a foilor de parcurs la mijloacele de transport;
- admiterea lipsurilor bunurilor materiale, precum și neînregistrarea în evidența contabilă a patrimoniului public;
- admiterea creanțelor cu termenul de prescripție expirat și nerecuperarea acestora în termenul stabilit de Codul Civil;
- neefectuarea la finele anului a inventarierii datoriilor și creanțelor, neasigurând astfel confirmarea veridicității datelor contabile și situațiilor financiare;
- ratarea veniturilor în urma neîncheierii contractelor pentru darea în arendă/locățune a patrimoniului public sau încheierii contractelor la prețuri diminuate comparativ cu cuantumul minim stabilit; încheierea acordurilor adiționale privind prelungirea termenelor de locățune a unor suprafețe ale activelor neutilizate, fără acordul prealabil al fondatorului;
- casarea bunurilor uzate raportate la mijloace fixe, în lipsa autorizației de casare din partea fondatorului;
- lipsa regulamentelor interne privind modalitatea de organizare și desfășurare a achizițiilor de bunuri, materiale și servicii etc.

Despre acțiunile întreprinse întru înlăturarea încălcărilor depistate, entitățile urmează să informeze în scris Inspekția Financiară, în termenii prescriși în actele de control, cu prezentarea documentelor confirmative. De asemenea, rezultatele inspekțiilor financiare sunt remise fondatorului/acționarului majoritar corespunzător al entității economice cu capital de stat, pentru întreprinderea măsurilor convenite conform competenței.

De asemenea, se comunică că art. 11 alin. (1) al Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală (în continuare Legii nr.246/2017) prevede că *situațiile financiare anuale ale întreprinderilor de stat sunt supuse auditului extern obligatoriu, iar situațiile financiare anuale ale întreprinderilor municipale sunt supuse auditului extern obligatoriu în cazul în care acestea fac parte din categoria entităților mijlocii, a entităților mari sau a entităților de interes public, în corespundere cu legislația contabilă*, precum și art. 88 alin. (1) al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni (în continuare Legii nr.1134/1997) care prevede că *auditul obligatoriu al situațiilor financiare anuale se efectuează la entitatea de interes public și la societatea în care cota statului depășește 50% din capitalul social*.

În această ordine de idei, s-a estimat că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2020, în temeiul art.11 alin. (1) al Legii nr.246/2017 și art.88 alin.(1) din Legea nr.1134/1997, urmau a fi supuse 151 întreprinderi de stat și 32 societăți pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat care au fost supuse monitoringului economico-financiar pentru anul 2019 efectuat de către Ministerul Finanțelor.

În același timp, conform art.3 alin.(1) al Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017 (în continuare Legii nr.287/2017), întreprinderea de stat sau societatea pe acțiuni în

care cota statului depășește 50% din capitalul social care este entitate mare, face parte din categoria *entităților de interes public*.

La rîndul său, potrivit prevederilor art.4 alin.(4) al Legii nr.287/2017, entitatea mare este entitatea care, la data raportării, depășește limitele a două dintre următoarele criterii:

- a) totalul activelor – 318000000 de lei;
- b) veniturile din vânzări – 636000000 de lei;
- c) numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 250.

În acest sens, conform indicatorilor înregistrați la 31.12.2019, s-a estimat că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2020 urmau a fi supuse în total *12 entități de interes public* (4 întreprinderi de stat și 8 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social).

Astfel, potrivit prevederilor art.7 alin.(2) lit. n) al Legii nr.246/2017 și art.68 alin.(6) al Legii nr.1134/1997, Ministerului Finanțelor, la situația din 30 octombrie 2021, au fost prezentate copiile rapoartelor de audit (47 total) aferente situațiilor financiare pentru anul 2020 a:

- 28 societăți pe acțiuni, din care 8 societăți pe acțiuni care corespund criteriilor de entitate de interes public;

- 19 întreprinderi de stat, din care 3 întreprinderi de stat care corespund criteriilor de entitate de interes public (S.A. „Calea Ferată” nu a efectuat audit situațiilor financiare pentru anul 2020).

În conformitate cu concluziile emise în rapoartele de audit recepționate de Ministerul Finanțelor se comunică că: pentru situațiile financiare la 6 întreprinderi de stat și 15 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, a fost emisă *opinia auditorului fără rezerve*; pentru situațiile financiare la 10 întreprinderi de stat și 12 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social s-a emis *opinia auditorului cu rezerve*. Totodată, la o întreprindere de stat în raportul auditorului se menționează despre imposibilitatea emiterii unei opinii, iar la 3 entități cu capital de stat (2 întreprinderi de stat și o societate pe acțiuni) în raportul auditorului nu se reflectă concluzia cu privire la opinie.

Totodată, se estimează că auditului obligatoriu al situațiilor financiare *pentru anul 2021*, în temeiul art.11 alin. (1) al Legii nr.246/2017 și art. 88 alin. (1) din Legea nr.1134/1997, urmează a fi supuse 126 întreprinderi de stat și 32 societăți pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat care au fost supuse monitoringului economico-financiar pentru anul 2020 efectuat de către Ministerul Finanțelor.